

Karelia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)

Sosiaalipedagoginen hevostoi- minta

Esite Tikun Puuhevonen Oy:n sosiaali-
pedagogisesta hevostoiminnasta

Laura Heiskanen ja Katariina Rissanen

Opinnäytetyö, toukokuu 2024

www.karelia.fi

	<p>OPINNÄYTETYÖ Toukokuu 2024 Sosiaalialan koulutus</p> <p>Tikkarinne 9 80200 JOENSUU +358 13 260 600 (vaihde)</p>
<p>Tekijät Katariina Rissanen Laura Heiskanen</p>	
<p>Nimeke Sosiaalipedagoginen hevostoiminta / Esite Tikun Puuhevonen Oy:n sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta</p> <p>Toimeksiantaja Tikun Puuhevonen Oy</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tavoitteena oli tuottaa siitä tietoa asiakkaita lähettäville tahoille sekä parantaa asiakkaiden ohjautumista siten, että toimintaan ohjautuisivat jatkossa he, joille toiminnasta olisi eniten hyötyä ja apua.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Prosessin ohjaavana mallina hyödynnettiin konstruktivistista mallia. Konstruktivistiseen malliin olennaisesti kuuluvana osallistavana menetelmänä käytettiin kyselylomakkeita ammattihenkilöiden tämän hetken tietotason ja sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan osallistuneiden asiakkaiden kokemusten kartoittamiseksi. Tuotoksen arviointi toteutettiin osallistavan arvioinnin sekä itsearvioinnin avulla.</p> <p>Tuotoksena syntyi esite Tikun Puuhevonen Oy:n tarjoamasta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Esitteessä on esitelty sosiaalipedagoginen hevostoiminta sekä yleisellä tasolla että kerrottu Tikun Puuhevonen Oy:n tavoista toimia tavoitteellisesti lasten ja nuorten kuntouttajana sosiaalipedagogista hevostoimintaa ja talliympäristöä hyödyntäen. Toimeksiantajalta saadun palautteen perusteella tuotoksena syntynyt esite palvelee toimeksiantajaa jatkossa ja tarjoaa tarvittavaa informaatiota asiakkaille sekä heitä toimintaan ohjaaville ammattilaisille.</p>	
<p>Kieli Suomi</p>	<p>Sivuja 67 Liitteet 5 Liitesivumäärä 11</p>
<p>Asiasanat Sosiaalipedagogiikka, sosiaalipedagoginen hevostoiminta, lasten ja nuorten kuntoutus, sosiaalipedagoginen</p>	

 Karelia UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	<p> THESIS May 2024 Degree Programme in Social Services </p> <p> Tikkarinne 9 80200 JOENSUU FINLAND + 358 13 260 600 </p>
<p> Authors Katariina Rissanen Laura Heiskanen </p>	
<p> Title Socio-pedagogical Horse Activities – a Brochure about the Activities of Tikun Puuhevonen Oy </p> <p> Commissioner Tikun Puuhevonen Oy </p>	
<p> Abstract The thesis deals with socio-pedagogical horse activities. The purpose was to raise awareness of socio-pedagogical horse activities. The aim was to produce information about it to entities directing customers. The aim was also to improve the guidance of customers so that, in the future, those who would benefit and be most helped by the horse activities would be directed to operations. </p> <p> The thesis was executed as a functional thesis. The constructivist model was used as the guiding model for the process. As a participatory method inherent in the constructivist model were used questionnaires to map the current level of knowledge of professionals and the experiences of clients who participated in socio-pedagogical equine activities. The evaluation of the output was carried out through participatory evaluation and self-assessment. </p> <p> The result was a brochure on socio-pedagogical horse activities offered by Tikun Puuhevonen Oy. The brochure presents socio-pedagogical horse activities on a general level and describes Tikun Puuhevonen Oy's ways of working in a goal-oriented manner as a rehabilitator of children and young people by utilizing socio-pedagogical horse activities and a stable environment. Based on the feedback received from commissioner the brochure is useful and provides the necessary information for customers and for entities directing customers. </p>	
<p> Language Finnish </p>	<p> Pages 67 Appendices 5 Pages of Appendices 11 </p>
<p> Keywords Socio-pedagogy, socio-pedagogical horse activity, rehabilitation of children and young people, socio-pedagogical </p>	

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Lapset ja nuoret sosiaalialan asiakkaina	7
2.1	Lapsuus ja nuoruus	7
2.2	Kasvuun ja kehitykseen liittyviä haasteita ja riskejä lapsuudessa ja nuoruudessa	8
2.3	Sosiaalinen kuntoutus.....	11
3	Sosiaalipedagogiikka	13
3.1	Sosiaalipedagoginen työote.....	14
3.2	Myönteinen tunnistaminen	15
4	Sosiaalipedagoginen hevostoiminta.....	16
4.1	Hevostoiminnan periaatteet	16
4.2	Hevostoiminnan vaikuttavuus	19
5	Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt.....	20
6	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tuotos	22
7	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.....	23
7.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	23
7.2	Konstruktivistinen malli	24
7.3	Tiedonhankinnan ja osallistamisen menetelmät	25
7.4	Arvioinnin menetelmät	27
8	Opinnäytetyöprosessi	30
8.1	Aloitusvaihe	30
8.2	Suunnitteluvaihe	30
8.3	Esivaihe	31
8.4	Työstövaihe	31
8.5	Tarkistusvaihe.....	32
8.6	Viimeistelyvaihe	32
9	Tuotoksen esittely	33
9.1	Esitteen muodostaminen	33
9.1.1	Asiakaskyselyn vastaukset	33
9.1.2	Asiakkaita lähettävien tahojen vastaukset	37
9.2	Esite.....	41
9.3	Esitteen arviointi	43
10	Pohdinta.....	44
10.1	Johtopäätökset	44
10.2	Luotettavuus ja eettisyys	47
10.3	Ammatillinen kasvu	50
10.4	Hyödynnettävyys ja jatkokehittämismahdollisuudet	51
	Lähteet.....	54

Liitteet

Liite 1 Saatekirje kyselyyn, asiakkaat

Liite 2 Kyselylomake asiakkaat

Liite 3 Saatekirje kyselyyn, asiakkaita lähettävät tahot

Liite 4 Kyselylomake asiakkaita lähettävät tahot

Liite 5 Opinnäytetyön prosessin toteutuminen

1 Johdanto

Lapsen ja nuoren suotuisa kasvu ja kehitys voi tänä päivänä kohdata monenlaisia haasteita. Haasteet voivat liittyä kasvuperheen sisäisiin pulmiin esimerkiksi vanhemmuudessa, terveydessä, toimeentulossa tai yhteiskunnan ja sosiaalisen ympäristön muutoksiin, kriiseihin, tiedotusvälineiden vaikutukseen, yhteiskunnassa korostuvaan kilpailuun ja esimerkiksi alueelliseen eriarvoisuuteen. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 11–12.) Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) velvoittaa turvaamaan lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä itsenäistymistä ja kasvamista vastuullisuuteen. Se velvoittaa myös järjestämään sosiaalipalveluja esimerkiksi sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi, osallisuuden edistämiseksi ja mielenterveysongelmasta aiheutuvaan tuen tarpeeseen. (SHL 1301/2014, 5 §, 11 §.)

Sosiaalipedagogiikka pyrkii ehkäisemään ennalta, lievittämään ja korjaamaan haasteita ja ongelmia yksilön sosiaalisessa kasvussa omassa yhteisössään ja yhteiskunnan jäsenenä sekä kohtaamaan kasvatuksellisesti yksilöt, joiden elämässä on uhkaavia tai vaikeuttavia erityisiä tarpeita, riskejä, sosiaalisia ongelmia tai yhteiskunnallista huono-osaisuutta (Nivala & Ryyänen 2019, 49). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lasten ja nuorten parissa työskentelyyn tuo ammatillisen, tavoitteellisen ja vuorovaikutuksellisen toiminnan eläinten kanssa sekä suhteen turvalliseen ja läsnä olevaan aikuiseen (Hyvätti 2005, 26).

Tämän toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta lähettävälle taholle ja suunnata asiakkaiden ohjautumista toimintaan siten, että siihen ohjautuisivat jatkossa he, joille siitä olisi eniten hyötyä ja apua. Opinnäytetyömme tuotoksena syntyi sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoavan joensuulaisen yrityksen, Tikun Puuhevonen Oy:n, esite.

Opinnäytetyössä esitellään työhön liittyvät olennaisimmat käsitteet, aiempia tutkimustuloksia sekä selvitetään opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite. Tässä raportissa esitetään käytetyt menetelmälliset valinnat, työn tuotos ja luotettavuuteen

ja eettisyyteen vaikuttavat tekijät ja esitellään opinnäytetyön tuotos ja johtopäätökset.

2 Lapset ja nuoret sosiaalialan asiakkaina

2.1 Lapsuus ja nuoruus

Sosiaalihuoltolaki ja lastensuojelulaki määrittävät lapseksi alle 18-vuotiaan ja nuoreksi 18–22-vuotiaan (LSL417/2007, 6 §, SHL 1301/2014), kun taas nuorisolaki (1285/2016) pitää alle 29-vuotiasta nuorena. Kehityspsykologinen näkökulma esittää lapsuuden kahdessa osassa: varhaislapsuus 0–6/7-vuoden ja keskilapsuus 6/7–12-vuoden iässä. Nuoruuden kehityspsykologia sijoittaa 13–25-vuoden ikään. (Pulkinen, Ahonen & Ruoppila 2023, 32, 95, 171.)

Opinnäytetyömme toimeksiantaja Tikun Puuhevonen Oy tarjoaa sosiaalipedagogista hevostoimintaa ja heidän asiakasryhmänsä koostuu lapsista ja nuorista, joihin myös opinnäytetyömme tutkimuksellinen mielenkiinto kohdistuu. Tarkoitamme opinnäytetyössämme kehityspsykologisen näkökulman mukaan lapsia alle 12-vuotiailla ja nuoria 13–25-vuotiailla. Tämän opinnäytetyö lähtee liikkeelle kohdasta, kun lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen kohdalla tarvitaan kuntoutusta ja tukea tavallisten kasvuympäristöjen, kuten kodin ja koulun lisäksi.

Kehityksellä sanana tarkoitetaan laaja-alaista ihmisen elämän aikana tapahtuvaa laadullista muutosta. Ihmisen kehitys on ajan mukana tapahtuvaa tiedostamatonta monimutkaista ja dynaamista kognitiivista, kielellistä, fyysis-motorista, sosiaalista ja emotionaalista muutosta. Kehitys voi olla myös ei-toivottavaa muutosta. (Kronqvist & Pulkinen 2007, 8.)

Kehitykseen yhteydessä olevat tekijät voidaan jaotella yksilö- ja ympäristötekijöihin. Ihmisen perimä, aktiivisuus ja suuntautuneisuus ovat yksilötekijöitä. Kaikki yksilön ulkopuoliset ja häntä koskettavat asiat, sekä ilmiöt ovat ympäristötekijöitä. (Kronqvist & Pulkinen 2007, 37.) Kehitystä on perinteisesti tarkasteltu kolmen osa-alueen kautta. Muutokset näiden kolmen: fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen alueilla vaikuttavat ja ovat sidoksissa toisiinsa. (Kronqvist & Pulkinen 2007, 30.)

Tämä opinnäytetyö tarkastelee pääasiassa lapsen ja nuoren sosiaalista kehitystä. Sosiaalisella kehityksellä tarkoitetaan yksilön kehittymistä erilaisten ryhmien ja sosiaalisten yhteisöjen jäseneksi. Nämä suhteet muuttuvat, laajenevat kehityksen mukana ja perustuvat ihmisen synnynnäiselle taipumukselle liittyä muihin ihmisiin eli ”kuulua porukkaan”. Psykologian käsitteet psykososiaalinen ja sosioemotionaalinen korostavat, että sisäinen maailma ja sosiaalinen elämä ovat sidoksissa toisiinsa. Sosiaalinen toiminta on perusta minäkäsitykselle, eli ihmisen tietoiselle käsitykselle itsestä. Toimiessamme muiden kanssa saamme kokemuksia ja palautetta. Sosiaalisen kehityksen myötä ihminen sisäistää yhteisönsä tiedot, tavat, arvot, normit ja asenteet, sekä oppii toimimaan erilaisten rooliodotusten eli toimintatapojen mukaan erilaisissa tilanteissa. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 35–36.)

2.2 Kasvuun ja kehitykseen liittyviä haasteita ja riskejä lapsuudessa ja nuoruudessa

Suurimpia haasteita sosiaalipolitiikassa on nykyisin syrjäytyminen ja ihmisten välinen alueellinen eriarvoisuus. Impulsiivinen käytös lapsilla ja nuorilla on lisääntynyt, koska yhä useammilla lapsilla on vaikeuksia tulla toimeen itsensä ja ympäristönsä kanssa. Heillä voi olla perushoivan puutteita, päivittäisiä fyysisiä ja psyykkisiä oireita sekä itsearvostuksen pulmia. Turvattomuuteen liittyvät oireet ja sairaudet ovat lasten terveyden uhkina. Yhteiskunnan ja sosiaalisen ympäristön suuret muutokset, tiedotusvälineiden vaikutus ja yhteiskunnassa korostuva kilpailu ovat yhteydessä lasten psykososiaalisen pahoinvoinnin lisääntymiseen. Perheen sisällä olevat kriisit, pitkäaikaistyttömyys, taloudellinen ahdinko tai vanhempien sosiaalinen syrjäytyminen voivat heijastua lasten ja nuorten elämään. (Friis, Eirola & Mannonen 2004, 11–12.)

Elämönhallinnan käsite voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen elämönhallintaan. Sisäisellä elämönhallinnalla tarkoitetaan ihmisen kykyä sopeutua elämässä erilaisiin olosuhteisiin ja tilanteisiin. Nuorten kielteinen käsitys itsestä voi johtaa jatkuviin epäonnistumisiin, joka voi aiheuttaa heikkoa itsetuntoa ja se taas saattaa johtaa epäonnistumiskierteeseen. Sisäisen elämönhallinnan välineitä ovat muun muassa sosiaaliset suhteet, harrastukset ja perhe. Ulkoinen elämönhallinta on

sitä, kuinka paljon yksilö kokee itse vaikuttavansa elämänsä olosuhteisiin. Se on kykyä ohjalla omaa elämää siten, että sen vaiheisiin eivät pysty vaikuttamaan itsestä riippumattomat, odottamattomat tai haitalliset ulkoiset tekijät. Yksilön asettamat päämäärät, esimerkiksi koulutus tai ammatti sekä aineellisesti ja henkisesti turvattu elämä sisältyvät myös ulkoiseen elämänhallintaan. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 185.)

Usein nuorten ongelmat näkyvät ensimmäiseksi koulussa, koulun oppilashuolto voi olla hyvä keino aloittaa nuoren elämäntilanteen selvittäminen ongelmien esiintyessä. Apua voi hakea myös terveyskeskus lääkäriltä, joka tarvittaessa ohjaa mielenterveystoimistoihin tai psykiatriin hoitoyksiköihin. (Aaltonen ym. 2003, 249.)

Nuoren paha olo voi ilmetä monella eri tavalla. Oireiden ilmetessä sosiaali- ja terveysalan ammattilainen joutuu pohtimaan, onko nuoren hakeuduttava hoitoon vai riittävätkö tukitoimet kotona. Nuoren paha olo voi ilmetä esimerkiksi stressinä, väsymyksenä, mielialan alenemisena, saamattomuutena tai itseluottamuksen puutteena. Tunteet voivat olla niin fyysisiä kuin psyykkisiä. Stressi voi altistaa erilaisille sairastumisille. Stressi voi näkyä fyysisinä muutoksina, kuten verenpaineen nousuna, sydämen lyöntitiheytenä ja lihaksiston verenkierron kiihtymisenä. Psyykkisiä oireita voivat olla unettomuus, epämääräiset säryt, ärtyneisyys, masennus, itseluottamuksen heikkeneminen, voimattomuus ja lopulta uupuminen. Stressistä selviytymistä voidaan parantaa kuntoa kohottamalla, sillä liikunta saa elimistössä aikaan stressiä vastaavan reaktion. (Aaltonen ym. 2003, 252–254.)

Nuorilla voi esiintyä myös masennusta. Usein on vaikea erottaa normaali nuoruuden kehityskriisiin kuuluva masennus ja patologinen masennus, depressio toisistaan. Masennuksen ilmenemistapoja on useimmiten apatia, elämäntahdon menetys, keskittymisvaikeudet, sisäisen tyhjyyden ja merkittömyyden kokemus, epämääräinen väsymys, rauhattomuus sekä itsemurha-alttius. Pienetkin ponnistukset johtavat nopeasti uupumukseen. Itsetunto ja itseluottamus ovat heikentyneet sekä voi esiintyä syyllisyyden ja arvottomuuden tunteita. Masennuksen takia voi ilmetä alkoholin käyttöä sekä nykyisin yhä useammin huumeiden aktiivista kokeilua. Keskittymisvaikeuksien takia koulusta suoriutuminen voi tuntua vaikealta. Usein nuori myös eristäytyy muista ihmisistä. (Aaltonen ym. 2003,

257–258.) Masennus on yleisempää silloin, kun nuori ei saa positiivista palautetta kasvattajiltaan tai lähiympäristöltään. Nuori voi tuntea, ettei häntä hyväksytä sellaisena kuin on, jos kasvattajalla on liian suuria vaatimuksia. Virheistä tai ongelmista syyllistäminen pahentaa nuorelle jo muutoinkin tyypillistä syyllisyyden tunnetta. Lapsuudessa koetut nuorelle ylivoimaiset menetykset tai muuta pitkäaikaista turhautumista, on hän alttiimpi syvempään ja sairaalloisempaan masennukseen kuin muut nuoret. Jos nuorella ei ole lapsuudessaan kokemusta ihmisestä, joka tuo hänen elämäänsä turvaa, voi hänen olla vaikeampaa kokea turvallisuuden tunnetta myöhemminkään. Hänen on vaikeampi luottaa muihin ihmisiin sekä myös itseensä. (Aaltonen ym. 2003, 260–261.)

Nuori tarvitsee kasvattajiltaan rajoja sekä huolenpitoa. Rajojen yhdessä asettaminen tuo nuorelle tunteen siitä, että se mitä hän tekee, ei ole samantekevää ja että hänestä välitetään. Rajat ja säännöt luovat turvallisuuden tunnetta. (Aaltonen ym. 2003, 261.)

Tärkeää on myös saada positiivista palautetta kavereilta. Nuori tarvitsee onnistumisen kokemuksia niin koulussa kuin vapaa-ajalla. Kasvattaja tukee nuorta ja motivoi häntä yrittämään myös vaikeuksien esiintyessä. Sosiaaliset suhteet, avoin keskustelu, stressin hallinta sekä hyvä fyysinen kunto ylläpitävät mielen-terveyttä ja tunnetta siitä, että pystyy hallitsemaan elämäänsä. (Aaltonen ym. 2003, 262.)

Ahdistuksen oireet muistuttavat paljon masentuneen ihmisen oireita. Ahdistuneisuuteen kuuluu vahvempi huoli jostakin asiasta. Ahdistuneisuus voi näyttäytyä esimerkiksi ärtyneisyytenä, levottomuutena, väsyneisyytenä, unettomuutena, keskittymisvaikeuksina ja masentuneisuutena. Ahdistunut nuori ei pysty sopeutumaan muutoksiin itsessään tai ympäristössään niin, että osaisi olla tyytyväinen. Turvattomuuden tunne, pelko, jännittyneisyys ja epäluuloisuus on asioita, mitä nuori voi kokea ahdistuksissaan. Virheiden anteeksi antaminen voi olla vaikeaa. Ahdistuneisuus voi ilmetä myös lihasjännityksenä, oksenteluna, huimauksena tai hikoiluna. Unen saanti voi olla ahdistuneelle haasteellista. Ahdistuneisuus voi purkautua myös paniikkikohtauksina. Jos kohtauksia esiintyy toistuvasti, puhutaan paniikkihäiriöstä. (Aaltonen ym. 2003, 264–265.)

Ahdistuksen taustalla on usein negatiivinen minäkuva tai liian ankara omatunto. Nuori ei ole oppinut käsittelemään tunnetasolla oppimiaan uusia asioita. Itsenäisesti pärjääminen ja päätösten tekeminen ovat nuorelle uusia asioita, eikä hän luota omiin voimavaroihin ja taitoihinsa. Ahdistus voi olla seurausta myös traumaattisesta kokemuksesta. Sen voi aiheuttaa tilanne, jossa nuori on kokenut olevansa avuton, esimerkiksi läheisen ihmisen kuolema tai kaltoinkohteluksi tuleminen. (Aaltonen ym. 2003, 266–267.)

Keskustelu ja avoin tunteiden vaihto on paras lääke ahdistuksen ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Keskustelun avulla nuori voi jakaa kokemuksiaan ja oppia hallitsemaan tunteitaan. Rentoutuksen opettaminen voi olla tehokas tapa ennaltaehkäistä nuoruusiän ahdistusta. Johdonmukaisuus ja turvallinen kasvuympäristö ovat myös tärkeitä. Nuorta tulisi opettaa rakastamaan itseään, antamaan itselleen anteeksi, eikä syyllistämään itseään kaikesta. Hyväksyntä ja ymmärrys on asioita, mitä nuori kaipaa. Nuori vaatii itseltään liikaa ja on itselleen liian ankara, silloin hän kaipaa paljon kannustusta ja rohkaisua. Myös tavoitteiden asettaminen realistisesti on tärkeää, sillä ahdistunut nuori vaatii itseltään usein liikaa. Ahdistuksen hoitoon suositellaan terapiaa. Terapiamuotoja on erilaisia: esimerkiksi kognitiivinen-, psykodynaaminen-, lyhytaikainen- kuten supportiivinen- ja oppimisteoreettinen terapia, erilaiset ryhmäterapiat, perheterapia sekä musiikki-, kuvataide- ja ratsastusterapia. (Aaltonen ym. 2003, 267–269.)

Nuorilla voi olla myös oppimisen vaikeuksia. Oppimisen vaikeuksia voi olla monenlaisia, koulutyössä ne näkyvät lukemisen, kirjoittamisen ja laskemisen vaikeuksina. Erilaisille oppimisongelmista kärsiville lapsille on kehitetty erityisopetusta, joka vastaa hänen tarpeitaan. Erilaisia diagnooseja ovat esimerkiksi hyperkineettinen häiriö, tarkkaavaisuushäiriö tai keskittymiskyvyn häiriö. (Aaltonen ym. 2003, 321–322.)

2.3 Sosiaalinen kuntoutus

Mielenterveystyössä voi olla haasteellista erottaa toisistaan hoito ja kuntoutus. Hoidon tavoitteena on ensisijaisesti vähentää sairauden oireita sekä niihin liittyvää hätää ja ahdistusta. Kuntouksen tavoitteena on pyrkiä parantamaan

ihmisen mahdollisuuksia selviytyä hänelle sopivissa sosiaalisissa rooleissa ja toimintaympäristössä. (Järvikoski & Härkäpää 2011, 237.)

Sosiaalinen kuntoutus on palvelu, joka perustuu asiakkaan toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen kokonaisvaltaiseen selvittämiseen. Sosiaalihuoltolaissa (17 §) säädetään sosiaalisen kuntoutuksen palvelusta. Päätöksissä määritellään asiakkaan tuen tarpeisiin vastaavan sosiaalisen kuntoutuksen sisällöt. Tavoitteena on vahvistaa kykyä selviytyä arkipäivän toiminnoista, oman toimintaympäristön rooleista sekä vuorovaikutussuhteista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2023.)

Kuntoutus on toimintaa, jolla pyritään parantamaan ihmisten toimintakykyisyyttä ja sosiaalista selviytymistä. Kuntoutus on monialainen toimintakokonaisuus, ihmisten omat käsitykset ja kokemukset vaihtelevat. Kuntoutuksessa voidaan etsiä keinoja vahvistaa erityistä tukea tarvitsevien nuorten elämänhallintaa, itseenäiseen elämään ja työhön pääsyyn. (Järvikoski ym. 2011, 8–9.)

Mielenterveys vaikuttaa koko yhteiskuntaan ja on osa kansanterveyttä. Mielenterveyttä tulisikin vahvistaa ja vaalia. Usein sana mielenterveys saa aikaan kielteisiä ajatuksia, mielenterveyshäiriöitä. Positiivisella mielenterveyden määrittelyllä ohjataan ajattelua pois sairausnäkökulmasta. Hyvinvoinnin kokemus kuuluu positiiviseen mielenterveyteen ja se on hyvän elämän perusta. Se on niin yksilön, perheen kuin koko yhteiskunnan ja kansakunnan voimavara. Itsetunto ja -luottamus sekä tyytyväisyys itseensä ilman muutoksia kuuluvat positiiviseen mielenterveyteen. Kokemus siitä, että voi itse vaikuttaa omaan elämään sekä kyky solmia, kehittää ja ylläpitää ihmissuhteita ja kyky kohdata vastoinkäymiset kuuluvat positiiviseen mielenterveyteen. (Kuhanen, Oittinen, Kanerva, Seuri & Schubert 2012, 17–18.)

Lastensuojelulaki 417/2007 määrittää jokaisen lapsen ja nuoren oikeudesta turvalliseen kasvu ympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun. Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoitossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lapsen ollessa jo lastensuojelun asiakkaana, edellä tarkoitettua tukea järjestetään osana avo-, sijais- tai jälkihuoltoa.

Lastensuojelusta vastaa lapsen oman kotikunnan hyvinvointialue. (Lastensuojelulaki 417/2007, 1 §, 3a §.)

Sellaiset toimet, missä voidaan lisätä vahvuuden tunnetta tai vähentää kuormittavien tekijöiden vaikutuksia, voidaan yksilöiden energian käyttöä tukea ja siten auttaa heitä saavuttamaan tavoitteensa. Empowerment-lähestymistavassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, jolloin yksilöt toimivat itse ja hoitavat itseään. Ehkäisevässä toiminnassa kartoitetaan tarpeet ja ohjataan sekä vahvistetaan olemassa olevia vahvuuksia. Kun asiakas voi itse vaikuttaa omiin asioihinsa, on hänen helpompi sitoutua tekemiinsä valintoihin. (Friis ym. 2004, 23.)

3 Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalipedagogiikka voidaan määritellä sekä tieteenalaksi, käytännön työalaksi, että koulutusalaksi. Tarkasteltaessa tieteenalana se yhdistää yhteiskuntatieteitä sekä kasvatustieteitä ja sitä voi kuvailla sosiaalisesti työksi, joka korostaa kasvatuksellisia kysymyksiä. (Nivala & Ryyänen 2019, 12.) Mielenkiinto on kohdistunut erityisesti sosiaalisen osallisuuden, toimintakyvyn ja kansalaisuuden rakentumiseen kuuluviin inhimillisen kasvun prosesseihin, niiden mahdollisiin ongelmiin ja pedagogiikan tarjoamiin mahdollisuuksiin kasvuprosessien myönteiseen edistämiseen. Yhteisöt ja yhteiskunta mielletään kasvatuksen subjekteiksi. (Lipponen & Vehmasto 2019.)

Sosiaalipedagogiikalla nähdään olevan kaksi tehtävää, joista laajempi, yleinen tehtävä on jokaisen ihmisen sosiaalisen kasvun tukeminen niin omassa yhteisössään kuin koko yhteiskunnan jäsenenä. Jokaisen yksilön ainutlaatuisuuden ja sosiaalisuuden tukeminen ja mielekkään yhteiselämän edistäminen ovat yleisen tehtävän perusajatus. Erityinen tehtävä, eli suppeampi sosiaalipedagogiikan tehtävä, näkee tarpeelliseksi juuri niiden ihmisten kasvatuksellisen kohtaamisen, joiden elämässä on uhkaavia tai vaikeuttavia erityisiä tarpeita, riskejä, sosiaalisia ongelmia tai yhteiskunnallista huono-osaisuutta. Näitä ongelmia sosiaalipedagogiikka pyrkii ehkäisemään ennalta, lievittämään sekä korjaamaan. (Nivala & Ryyänen 2019, 49.)

Sosiaalipedagogiikan tavoitteena on kasvattaa ihmisestä oman elämänsä subjekti, toimija, joka itsenäisesti pystyy tekemään omien tarpeidensa mukaisia valintoja. Työn kohteena on aina asiakkaan elämäntilanne, ei asiakas itse. (DalMasó & Kuosmanen 2008, 35, 42.)

Subjektius sosiaalipedagogiikassa tarkoittaa, että asiakas tunnistaa aidon itsensä, minänsä, jolla on kyky tuntee, haluta ja tehdä omia ratkaisuja. Prosesina subjektivoituminen on jatkuvaa, vuorovaikutuksessa tapahtuvaa, muista erillistä, mutta toisten kanssa suhteessa toimimista, jonka seurauksena ihminen ottaa haltuunsa oman elämänsä toimijuuden. Samalla kun ihminen ymmärtää omaa tilannettaan, hän oivaltaa tilanteeseen johtaneita laajempia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä. Yhteisö subjektivoitumisprosessissa antaa yksilölle oman toimintansa reflektoinnin, toimijuuden ja osallisuuden mahdollisuuden. Hän saa sekä palautetta että kokemuksia valintojensa seurauksista, mutta myös oman merkityksellisyyden, tarpeellisuuden ja vastuullisen toiminnan tunteita. (DalMasó & Kuosmanen 2008, 42–44.)

3.1 Sosiaalipedagoginen työote

Työotteena sosiaalipedagoginen ajattelu voi olla perustana erilaisissa töissä sosiaali-, kasvatust-, terveys- ja muilla ihmisten kanssa tehtävien ammattien aloilla. Taustana sosiaalipedagogiselle työlle nähdään tänä päivänä ihmisten sosiaalisen pahoinvoinnin lisääntyminen, eriarvoisuuden jyrkkeminen, yhteisöllisyyden väheneminen ja yleisen asenneilmapiirin koveneminen. (Nivala & Ryyänen 2019, 12.)

Sosiaalipedagoginen työskentely vaatii toimijaltaan, että elää ja toimii siten kuin uskoo ja ajattelee, toisen ihmisen toimijuuden tukeminen vaatii arvoperustan ja ihmiskäsityksen toteutumisen juuri sosiaalipedagogisen ajattelun mukaisesti, eli myös henkilökohtaisella ajattelulla on merkitys. Käytettävät työmenetelmät valitaan asiakaslähtöisesti ja tarpeen mukaan, vaikka työntekijän oma osaaminen vaikuttaa menetelmän valintaan. Keskeisenä tavoitteena on kuitenkin ymmärryksen luomiseen ja muutoksen syntymiseen pyrkiminen. Ominaisista sosiaalipedagogisen työskentelylle on teorian ja käytännön yhteistyö. Ominaispiirteinä

nähdään myös dialoginen ote, jossa syntyy tunnetason yhteyksiä, jaetaan tunteita ja sallitaan kiintymystäkin. (Nivala & Ryyänen 2019, 159–164.)

Työntekijänä toimivan kyky tuntea empatiaa asiakkaitaan kohtaan, huolehtien kuitenkin omista rajoistaan, vaatii ammattilaiselta kriittistä suhtautumista omaan työskentelyyn. Asiakkaan toimijuuden ja tämän oman osallistumisen korostaminen ja tukeminen ovat myös ominaista sosiaalipedagogisessa työskentelyssä. Lisäksi siihen kuuluu vahvasti kolmitasoisuus eli yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmat. Yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja luovuus ovat myös vahva osa tämän ajattelun ominaispiirteitä. (Nivala & Ryyänen 2019, 159–164.)

3.2 Myönteinen tunnistaminen

Myönteisen tunnistamisen malli kehitettiin 2010-luvulla. Se on sosiaalipedagogiikkaan liitetyn dialogisen kohtaamisen toimintatapa ja asenne, jonka perusajatuksena on, että jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla mahdollisuus tulla päivittäisissä kohtaamisissa tunnistetuksi kunnioittaen yksilön omaa erityisyyttä.

Tämä näkökulma pyrkii ennaltaehkäisevään hyvinvoinnin tukemiseen, etsitään tietoisesti lasten ja nuorten vahvuuksia, onnistumisia sekä voimavaroja, joiden avulla vahvistetaan lasten myönteistä minäkuvaa sekä lisätään itsearvostusta. (Nivala & Ryyänen 2019, 166.)

Lapseen tutustuminen auttaa huomaamaan hänen yksilölliset piirteensä ja tunnistaminen tässä ajattelussa tarkoittaa aidon arvostuksen antamista kasvavan ihmisen yksilöllisyydelle ja ominaisuuksille. Tukeminen näissä juuri tälle lapselle ominaisissa, hänelle tärkeissä asioissa on hänen toimijuutensa tukemista ja tarjoaa tukea itsensä toteuttamiselle. Vuorovaikutus ja vastavuoroisuus ovat osa myönteisen tunnistamisen mallia ja tukevat tätä erilaisuutta kunnioittavaa ja arvostavaa ajattelua. (Nivala & Ryyänen 2019, 167.)

4 Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on 2000-luvun alussa Suomessa kehitetty sosiaalisen työn muoto. Hevostalleilla ympäri Suomen toteutetaan sosiaalipedagogista hevostoimintaa, jonka tavoitteena voi yksilön kohdalla olla sosiaalinen kasvu, hyvinvoinnin tukeminen, sekä syrjäytymisen ehkäisy. Hevostalli ympäristönä tarjoaa mahdollisuuden dialogiseen yhteistoimintaan, elämyksellisyyden ja osallisuuden tukemisen avulla. Sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa aikuisen ohjauksellinen merkitys korostuu talliympäristön tarjotessa yhteisöllisyyttä, jonka turvin lapsi tai nuori voi harjoitella itsenäistä vastuunottoa yksin tai ryhmässä. (Lipponen & Vehmasto 2019, 10). Toimintaan voi sisältyä ratsastamista, mutta sitä tärkeämpänä pidetään tavoitteellista osallistumista talliyhteisön toimintaan huolehtien hevosen hyvinvoinnista ja opitaan kantamaan vastuuta tallin töistä (Nivala & Rynänen 2019, 182).

4.1 Hevostoiminnan periaatteet

Hevonen on luonnostaan eläimenä utelias, hyväntahtoinen ja yhteistyöhaluinen. Lisäksi ne ovat hyvin herkkiä pienimmillekin kehon kielen muutoksille, viestien toisilleen eleillä, ilmeillä, asennoilla, äänillä ja liikkeillä. Hevonen kykenee peilaamaan omalla kehollaan lähellä kulkevan hevosen tai ihmisen liikkeen muutoksia ja mukauttamaan omaa liikkumistaan tarjoten hienoja elämyksiä yhdessä kevyesti liikkumisesta ja jopa tanssimisesta. Myös selässä olevan ratsastajan liikkeisiin hevonen kykenee mukautumaan. (Kaimio 2004, 22–32, 106.) Nämä ominaisuudet tekevät mahdolliseksi hevosen ja ihmisen välisen yhteistyön. Hevonen myös oppii mielellään uutta, jos asiat esitetään sille sen ymmärtämällä tavalla. Hevosen kouluttaminen, sen kanssa työskentely tai vain pelkästään oleminen voi olla vuorovaikutusta, josta molemmat, sekä ihminen että eläin, nauttivat. (Schulman 2005, 45.)

Hevostoimintaa toteutetaan sosiaalityössä lastensuojelun asiakkaana olevien lasten ja nuorten kanssa sekä avohuollon tukitoimena, että sijaishuollossa ja suurimpana kohderyhmänä nähdään eri elämäntilanteissa olevat lapset ja

nuoret. Hevostoimintaa on pyritty tarjoamaan myös syrjäytymisvaarassa oleville koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle jääneille nuorille, eritavoin vammaisille ja autistisille lapsille ja nuorille. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta sopii myös mielenterveyskuntoutujien, päihdekuntoutujien ja huumeriippuvaisten kuntoutumisen tukemiseksi sekä vanhustyössä aikuisten asiakkaiden kanssa työskennellessä. (Nivala & Ryyänen 2019, 182.)

Lasten ja nuorten auttaminen hevostoiminnan avulla edellyttää mukaan tulevan asiakkaan omaa kiinnostusta hevosiin (Hyvätti 2005, 20). Talliyhteisö pyrkii antamaan vastuuta toiminnassa mukana oleville lapsille ja nuorille oikeassa suhteessa yksilöllisesti lapsen ikäkausi ja muut edellytykset huomioiden. Toiminta siellä on hyvin kokonaisvaltaista ja osallistavaa ja lapsi tai nuori voi osallistua toimintaan hyvin monessa eri roolissa. Talliyhteisöllinen kokonaisuus sisältää hevoset, ratsastajat, tallin henkilökunnan, talliyrittäjän, muut ihmiset, vanhemmat, muut ympäröivät yhteisöt ja sidosryhmät. (Koistinen 2005, 4,6.)

Huumeiden käyttö ja muut ongelmat, joihin voi liittyä käytöksellisiä haasteita, kuten impulsiivisuutta, voimakasta aggressiota tai selvää realiteetin heikkene mistä voivat aiheuttaa hevostoiminnalle kuntoutusmuotona riskin tai esteen (Hyvätti 2005, 24). Hevosten kanssa toimiminen ja niiden havainnoiminen antaa väylän keskustelun avauksille ja luottamuksen syntymiselle. Hevosten elämässä on yllättävän paljon symboliikkaa ihmisten elämään ja siten esimerkiksi nuoren kanssa työskennellessä hevosten toimintaa voi peilata ja nuori voi tehdä myös omaan elämäänsä liittyviä havaintoja. (Kaarela 2005, 52–53.)

Luotettavuutta on myös tiedostaa toiminnan riskejä. Ohjaaja järjestää toimintaa niin, että se on asiakkaalle turvallista. Turvallisuus on monitahoinen asia ja esimerkiksi lastensuojelun asiakkaat ovat kokeneet usein turvattomuutta. Ohjaaja, hevonen ja talliympäristönä edustavat tällaiselle lapselle usein turvallisuuden tuntua. Hevonen on reaktioissaan selkeä, sillä se ei petä, arvostele tai salaile. Lapsi saa olla aidosti siinä tunnetilassa missä on ja tulla silti hyväksytyksi. Ohjaajan johdonmukaisuus, turvallisuus, rauhallinen toiminta hevosten kanssa sekä ison eläimen hallinta välittää lapselle viestiä luotettavasta ja turvallisesta aikuisesta. Talli koetaan ympäristönä usein turvallisiksi, sillä selkeät säännöt ja toimintatavat tukevat lapsen turvallisuuden tunnetta. Toiminnan säännöllisyys kuuluu myös turvallisuuteen. Ammatillisena tehtävänä on arvioida riittävän

pitkä toiminnan jakso lapsille, joiden perusturva on heikentynyt tai jos heillä on esimerkiksi hylkäämisen kokemuksia. (Palola 2011, 378–379.)

Nuorilla voi olla haasteellista ilmaista tunteitaan. Tunteita ei ole uskaltanut ilmaista peläten seuraamuksia tai aikuiset eivät ole kyenneet kohtaamaan lapsia tunnetasolla välittäen ja kuunnellen. Hevosten kanssa tunteita voidaan kokea kehokontaktin avulla muun muassa hevosia hoitamalla, hellimällä, hevosen selässä lepäämällä ja hevosen liikkeiden kokemisella selästä käsin. Alkuun voi opetella tunnistamaan ja löytämään omia perustunteita ja sen jälkeen pyritään yhdessä hevosten kanssa ymmärtämään, miten erilaiset tunnetilat syntyvät ja miten ne näkyvät käyttäytymisessä. (Palola 2011, 379.)

Hevostoiminta on hyvin monipuolista toimintaa. Nuori pääsee harjoittelemaan oman aikataulun suunnittelemista, miten saada omaan viikkoaikatauluunsa riittävästi aikaa koulutehtäviin, kotitehtäviin sekä omiin harrastuksiin ja hevostoimintaan. Itse hevostoiminta voi olla konkreettista hevosen kanssa työskentelyä, hoitamista, ratsastusta, ajamista, ruokkimista, varusteiden huoltoa, tallitöitä, hevosten käyttäytymisen havainnointia tai vaikka aidan korjaamista. Ohjaajan tehtävänä on huolehtia, että hevoset ovat asianmukaisesti hoidettuja ja koulutettuja. (Kjälldman 2005, 39.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan SPHT R -palvelua tuottava ohjaaja on suorittanut sopivan sosiaali-, terveys-, kasvatus- tai ohjausalan pohjakoulutuksen sekä yliopistoyhteistyössä toteutetun Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan täydennyskoulutuksen. Palvelua valvotusti tuottavan ohjaajan on päivitettävä alan laadunhallinnan ja vaikuttavuuden käsikirjaa, jonka mukaan koulutus antaa ammattilaiselle valmiudet soveltaa sosiaalipedagogiikan teoriaa käytännön hevosavusteiseen toimintaan. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan edellytyksiin kuuluu ohjaajan ammatillisuus, tavoitteellisuus ja vastuullisuus. Ammatillisuus tarkoittaa koulutusta, teorian käyttöä, tavoitteellisuutta, jossa ohjauksen kautta asiakkaan oman kuva omasta itsestään, pärjäämisestään ja voimavaroista vahvistuu. Tavoitteellisuus tuo toimintaan suunnan, johon ohjaaja asiakasta tukee. Tavoitteet voivat olla fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistumisen tavoitteita. Vastuullisuus tarkoittaa, että asiakas voi luottaa saavansa laadukasta, eettisesti kestävästä palvelusta, jossa myös hevosen hyvinvointi on tärkeää. Hyvinvointi eläimellä tarkoittaa lajityypillisten

käyttäytymistarpeiden huomioimista ja eettisesti oikeanlaisesta kouluttamisesta sekä käytöstä. (Lipponen & Vehmasto 2021, 9.)

4.2 Hevostoiminnan vaikuttavuus

Siinä missä ratsastusterapia voi olla mukana ihmisen fyysisten ja sosiaalisten ongelmien hoidossa, sosiaalipedagoginen hevostoiminta on painottunut kuntouttavaan sosiaaliseen ja kasvatukselliseen toimintaan talliyhteisössä (Koistinen 2005, 5). Kasvatuksellinen elementti tuo talliyhteisön toimintaan vastuullisuutta tukevaa, ohjattua ja tavoitteellista otetta, jota tulee myös kehittää. Kasvatuksellisesti hevosten läsnäolo ja talliympäristö tarjoaa elämyspedagogisia kokemuksia, kuten hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen oivalluksia puhtauden, terveellisen ravinnon, säännöllisten ruoka-aikojen, liikunnan ja levon tarpeellisuudesta. Nämä tukevat elämänhallinnan taitojen oppimista. Lisäksi talliyhteisössä toimiminen kehittää ja vahvistaa toimintaan osallistuvan sosiaalisuutta ja luo turvallisuuden tunnetta. (Nivala & Ryytänen 2019, 182.)

Aikuisjohtoisuus ja tämän jatkuva läsnäolo, yhteiset ja yhdessä laaditut säännöt, tasavertainen osallistuminen, säännöllisesti toistuvat toiminnot ja suora palaute omasta toiminnasta niin ohjaavilta aikuisilta, kuin hevoselta tuovat lapselle tai nuorelle turvallisuutta ja jatkuvuuden tunteen. Tallitoiminnassa mukana olo tuo nuorelle mukanaan yhteisyyttä ja onnistumisen elämyksiä. Luontokappaleen eli hevosen ollessa toiminnassa mukana voi nuori joutua joskus tekemisiin hevosen voimien ja hallitsemattomuudenkin kanssa. Tällöin nuori voi päätyä pohtimaan myös omia rajojaan, mikä muodostaa osaltaan kuntouttavan elementin. (Hyvätti 2005, 23.)

Hevosen liike vaikuttaa myös selässä olevaan ihmiseen, sillä se aktivoi keskivartalonlihaksia, saa aikaan rytmikkaa sekä kolmiulotteista liikettä koko ihmisen kehossa. Ylöspäin suuntautuvan liikkeen vuoksi selässä istuvan ihmisen keho työskentelee niin, että se olisi symmetrinen ja tasapaino säilyisi. (Rokka 2011, 80–82.)

Lasten ja nuorten kanssa työskenneltäessä talliympäristössä muodostuu myös arvokasta tietoa lasten ja näiden perheiden elämästä. Tämä tieto voi antaa myös avaimet hevostoiminnan ulkopuolella työskenneltäessä, esimerkiksi lastensuojelun työntekijälle perheen varsinaisista ongelmista ja haasteista, joihin suunnattu huomio ja tuki voisivat muuttaa koko perheen tilannetta positiivisempaan suuntaan. (Kaarela 2005, 55.)

Toimiminen isojen eläinten kanssa luo aitoa vuorovaikutusta niin hevosen kuin ihmisten kanssa. Luottamuksellisen asiakassuhteen syntymiseksi sekä dialogisen, yhteiseen ymmärrykseen tähtäävän, keskustelun luomiseksi hevostalli luo luontevan toiminnallisen ja virikkeellisen ympäristön. (Kaarela 2005, 55; Luhtaniemi 2005, 62–63.)

Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tarjoamat onnistumisen kokemukset, itsensä voittaminen isojen eläinten kanssa toimiessa, myönteinen palaute ja huomion saaminen toimintaa ohjaavalta, läsnä olevalta aikuiselta kasvattavat nuoren itseluottamusta ja näin ollen vahvistaa suoriutumaan tavallisista ihmisen elämään liittyvistä ongelmista ja törmäyksistä. (Hyvätti 2005, 26.)

Isojen eläinten kanssa työskennellessä lapset pyrkivät havainnoimaan omaa käytöstään ja säätelemään sitä. Lapset myös tekevät havaintoja omasta suhteestaan itsensä ja hevosen välisessä vuorovaikutuksessa, sekä voivat alkaa keskittyä sen toimivuuden parantamiseksi oppien samalla uusia taitoja. Myös itsensä ja oman ikätasansa tasolla toimimisen hyväksyminen mahdollistuvat. (Luhtaniemi 2005, 62.)

5 Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Jokiniemen (2016, 24, 29, 31) tekemän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on ollut selvittää ja nostaa esille lasten ja nuorten omia kokemuksia sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ja tutkia toiminnallisuuden, yhteisöllisyyden, elämyksellisyyden ja dialogisuuden esiin tulemistä haastateltavien kokemuksissa. Tutkimus on toteutettu fenomenologisella aineiston hankinnalla puolistrukturoitua teemahaastattelumenetelmää käyttämällä. Vastaajia tutkimukseen oli

osallistunut 9 ja he olivat tyttöjä iältään 9–22-vuotta. Osalla haastateltavista oli ollut suuria sosiaalisia- ja tunne-elämän vaikeuksia, joihin tarvitsivat apua. (Jokiniemi 2016, 24,29,31.)

Jokiniemen (2016, 80–81) tutkimuksesta kävi ilmi, että sosiaalipedagogisen hevostoiminnan koettiin kehittäneen rauhallisuutta, kärsivällisyyttä, tunteiden ja oman käyttäytymisen tunnistamista ja säätelyä sekä mukauttamaan ne sopivaksi hevosen kanssa työskentelyyn. Elämänhallintaan liittyvien taidot, kuten jäämäkkyys, rajojen asettaminen ja pettymyksien sietäminen koettiin vahvistuneen. Itsetunnon, itseluottamuksen, rohkeuden, pelkojen voittamisen ja itsearvostuksen koettiin lisääntyneen. Osalla vastaajista näkyi hevostoiminnan vahvistamat sosiaaliset taidot. Kokemukset, kyky rentoutua, luottamuksellinen ilmapiiri, fyysinen tekeminen ja luonnossa oleminen koettiin tallilla olemisen mielialaa kohottavina tekijöinä. (Jokiniemi 2016, 80–81.)

Sosiaalipedagogisen hevostoimintayhdistys ry (SPHT ry) on vuosina 2017–2019 toteuttanut kyselytutkimuksen, johon sosiaalipedagogista hevostoimintaa Suomessa toteuttavista rekisteröidyistä ohjaajista 33 on vastannut. Kyselylomakkeella kerättiin tietoa Sosiaalipedagogisen hevostoimintaohjaajan toteuttamasta toiminnasta: palvelutyypistä, yritysmuodosta, tiloista, sisällöistä, hevosen roolista, laatu järjestelmästä sekä asiakasryhmistä, kävijämääristä ja maksajatahoista. Lisäksi kysyttiin havaituista vaikutuksista asiakkaisiin. (Lipponen & Vehmasto, 2019, 32.)

SPHT ry:n toteuttaman tutkimuksen tuloksista esimerkiksi kävi ilmi, että lähettävänä tahona sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan oli kunta tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimi valtaosalle ohjaajista (69,7 %). Lähes yhtä usea toimija eli 60,6 % asiakkaista löysivät toimintaan itse. Viidesosalle eli 21,2 % asiakkaita tuli sairaanhoitopiiriin ohjaamina. Asiakkaita ohjaajille oli tullut myös muun tahon kautta noin puolelle (48,5 %). (Lipponen & Vehmasto 2019, 35.)

Sosiaalipedagogisen hevostoimintayhdistys ry:n toteuttaman tutkimuksen mukaan maksaja asiakkaan saamalle palvelulle oli 87,9%:lla ohjaajista kunta tai sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä. Itsemaksavia asiakkaita ohjaajilla oli 63,6%:lla. Asiakaskäyntejä maksoi sairaanhoitopiiri 18,2%:lla ohjaajista ja

39,4% :lla ohjaajista oli maksajatahona jokin muu vaihtoehto. (Lipponen & Vehmasto, 2019, 35.)

SPHT ry:n tutkimuksessa selvitettiin myös toiminnan asiakasvaikutuksia ohjaajan näkökulmasta. Ohjaajat olivat havainneet asiakkaissaan seuraavia vaikutuksia: Itsetunnon ja itsetuntemuksen lisääntymiseen, mielialan kohenemiseen, päivärytmin ja arjenhallinnan löytymiseen, fyysisen kunnon kohenemiseen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen ja sen kautta sosiaalisten suhteiden paranemiseen. Lisäksi hevostoiminta toi ilon ja riemun kokemuksia, yhteisöön kuulumisen tunnetta ja vahvasti turvallisuuden tunnetta. (Lipponen & Vehmasto, 2019, 40.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tuotos

Opinnäytetyömme toimeksiantaja oli joensuulainen hevostalliyritys Tikun Puuhevonen Oy. Tikun Puuhevonen Oy on pääpainopisteenään sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoava hevostalliyritys, jonka toimintaympäristö tarjoaa monipuoliset puitteet hevostoimintaan. Hevosten hoitaminen ja niiden hyvinvoinnista huolehtiminen, ratsastus, ajo ja talliympäristöstä huolehtiminen ovat tavallisimpia toimintoja, joiden avulla asiakkaaksi ohjautuvien lasten ja nuorten sosiaalinen kuntoutus tapahtuu.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta lähettäville tahoille. Tavoitteena oli myös parantaa asiakkaiden ohjautumista siten, että toimintaan ohjautuisivat jatkossa he, joille siitä olisi eniten hyötyä ja apua.

Opinnäytetyömme tuotoksena syntyi sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoavan Tikun Puuhevonen Oy:n esite. Ajatus tämän työn tekemiseksi lähti liikkeelle toimeksiantajan toiveesta ja tarpeesta kehittää toimintaansa sekä saada toimintansa esitteeseen aitoja kokemuksellisia asiakaskertomuksia ja lisätietoa toiminnan vaikuttavuudesta asiakkaidensa arjessa.

Esite suunnataan jaettavaksi Tikun Puuhevonen Oy:lle asiakkaita ohjaaville ta-
hoille, kuten Siun soten lasten, nuorten ja perheiden palveluyksiköihin sekä lap-
sia ja nuoria hoitaviin mielenterveyspalveluihin. Vaikka sosiaalipedagogisen he-
vostoiminnan mahdollisuudet ja vaikutukset ovat jo tiedossa ja niistä on todistet-
tua näyttöä, oli yrittäjällä toiveena saada kuuluville aitoja asiakaskokemuksia ja
konkreettisia esimerkkejä oman toimintansa vaikuttavuudesta. Esitteessä oli tar-
koituksena tuoda esiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan periaatteet, kohde-
ryhmä sekä vaikuttavuus sosiaalisen kuntoutuksen menetelmänä. Valmiina tuo-
toksena syntyvä esite on jatkossa tarkoitus painattaa paperiseksi versioksi, säh-
köpostin mukana jaettavaksi liitteeksi sekä lisätä myös toimeksiantajayrityksen
internet -sivustolle.

7 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyömme toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka tuotoksena
syntyi esite. Käytännön toteutus, teoria ja toteutuksen raportointi yhdistyvät toi-
minnallisessa opinnäytetyössä ja sitä ohjaa työelämälähtöisyys, tutkimukselli-
nen ote ja läheinen yhteys käytäntöön. Tarkoituksena on ohjeistaa ja järkeistää
opittua sekä tutkittua tietoa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä tarkoituksena on
saada aikaan tuotos, jonka pyrkimys on helpottaa tiedon konkretisointia käytän-
töön. Tuotoksena voi syntyä esimerkiksi tapahtuma, kirja, opas, video tai esite.
(Vilkkä & Airaksinen 2003, 9–10.)

Toiminnallinen opinnäytetyö on tutkimusperustaista, ammattikäytännöistä lähte-
vää kehittämistoimintaa hermeneuttisen kehän tai iteratiivisen prosessin avulla.
Toiminnallisen aineiston kokoamisessa ja jäsentämisessä voi käyttää aineiston
mukaan määrällisen tai laadullisen tutkimuksen keinoja. (Vilkkä 2021, 20.)

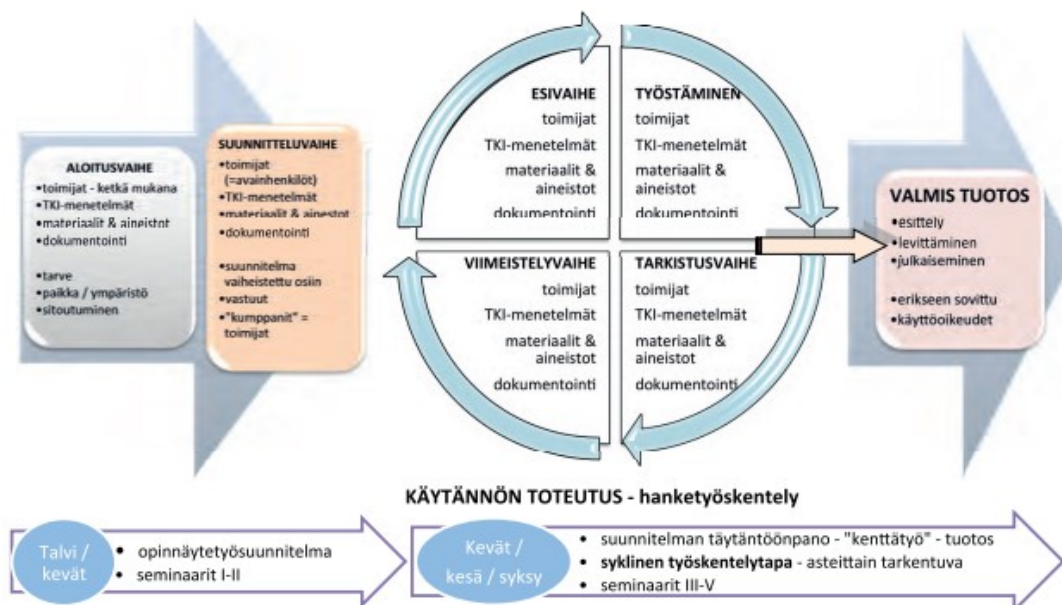
Päädyimme toiminnalliseen opinnäytetyöhön jo ennen toimeksiantajan varmis-
tumista ja toimeksiantajan löydyttyä kaikki toimeksiantajalta tulleet toiveet ja
ideat olivat toiminnallisena opinnäytetyönä toteutettavia. Toimeksiantajan

aiemmat esitteet olivat jo useiden vuosien takaa ja heidän tallinsa sosiaalipedagogisesta toiminnasta kertovan esitteen tuottaminen koettiin nyt ajankohtaisena ja olennaisena. Toimeksiantaja koki myös tärkeänä, että esitettä tehdessä otettaisiin tarkemmin huomioon heidän aiempien asiakkaidensa kokemat vaikutukset toiminnasta, sekä myös asiakkaita heille ohjaavien tahojen ammattilaisten tietotaso ja ajatukset, jolla perusteella asiakkaita heille ohjataan. Näin toimeksiantaja halusi tarkentaa, että heille ohjautuisi jatkossa täsmällisemmin niitä asiakkaita, joille sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta olisi eniten hyötyä, apua ja tukea kuntoutumiseen.

7.2 Konstruktivistinen malli

Suunnitteluorientoituneen kehittämistyön eri prosessin vaiheet pyritään rajaamaan ja määrittelemään mahdollisimman tarkasti. Tällöin tavoitteena on stabiili ja ennakoitavissa oleva toiminta, jota on mahdollista kontrolloida. Kehittämistoiminta perustuu ennalta rakennettuun malliin, johon käytännön toteutusta verrataan ja toimintojen ohjaus perustuu palautteeseen. (Toikko & Rantanen 2009, 49.)

Käytimme opinnäytetyömme kehittämistyön prosessikuvaukseen konstruktivistista mallia (Kuvio 1). Konstruktivistisessa mallissa yhdistyvät kehittämistehtävän suunnittelu, valmistelu, osallisuus, toiminnasta oppiminen, tutkimuksellinen kehittämisote sekä menetelmäosaaminen. Myös sosiaalipedagoginen työote ja yhteisöllinen ja osallistava näkökulma nousevat esiin konstruktivistisessa mallissa. (Salonen 2013, 16.)

Kuvio 1 Opinnäytetyön prosessi konstruktivistista mallia mukaellen (Salonen 2013, 20)

7.3 Tiedonhankinnan ja osallistamisen menetelmät

Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittäminen edellyttää mukana olevia useampia toimijoita. Toimijoita ovat henkilöt, jotka ovat keskeisesti mukana kehittämissprosessin eri työskentelyvaiheissa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä kehittäminen etenee toimijoiden välisessä vuorovaikutussuhteessa. Tämä tarkoittaa toimijoiden välistä keskustelua, arviointia, toiminnan uudelleen suuntaamista, vertaistukea sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. (Salonen 2013, 6, 21.) Kehittämistoiminta nähdään sosiaalisena prosessina, koska se vaatii ihmisten osallistumista sekä vuorovaikutusta. Osallistamisella varmistetaan eri tahojen intressien ja tarpeiden huomioiminen. (Toikko & Rantanen 2009, 89–90.)

Osallistaminen toiminnallisen opinnäytetyön osana edistää tuotoksen jalkauttamista kohderyhmään (Vilka 2021, 21). Osallistamisen menetelmänä käytimme tiedonkeruuta Webropol-kyselyn avulla toiminnassa mukana olleille ja oleville asiakkaille sekä asiakkaita toimintaan lähettävälle yksiköille. Kysely sisälsi kysymyksiä toiminnan merkityksestä, havainnoiduista muutoksista omiin tunteisiin, toimintaan, elämäntilanteeseen, sosiaalisiin suhteisiin, vuorovaikutukseen,

elämäntilanteeseen (liite 1). Kyselylomakkeen linkki lähetettiin yrittäjän toimesta toiminnassa mukana olleiden asiakkaiden vanhemmille. Saatetekstissä todettiin, että vastaamalla kyselyyn hyväksyy kyselyyn osallistumisen ja tiedonkeruussa tuotettujen tietojen käytön osana toteuttamaamme opinnäytetyötä sekä yrittäjän toiminnan kehittämiseksi.

Asiakkaita toimintaan lähetettävälle taholle, kuten Siun sote, lapsi- ja nuorisopsykiatrian osasto ja mielenterveyspalveluiden asumisyksiköt, lähetettiin myös linkki kyselyyn vastaamiseksi. Heiltä kartoitettiin tämän hetken tietotasoa toiminnasta, millä perusteella suosittelevat kyseistä toimintaa asiakkailleen ja mitä tietävät toiminnan sisällöistä ja sen vaikutuksista (liite 2).

Menetelmänä kyselylomake valikoitui sen helpon käytettävyyden mukaan. Linkkiä on yksinkertaista jakaa ja sähköinen lomake tuottaa tietoa tehokkaammin, luotettavammin, todennäköisemmin ja kätevämmiin kuin esimerkiksi postitse lähetetty paperinen kyselylomake. Lomaketta tehdessä on kuitenkin huomioitava huolellinen suunnittelu. (Tietoarkisto. 2023.)

Arviointia kävimme myös kyselylomakkeiden vastausajan pituuden suhteen ja päädyimme kolmen viikon vastausaikaan molempien kohdalla. Seurasimme kyselyyn vastaamista ja muistutimme kyselyajan päättymisestä erillisellä sähköpostilla.

Tutustuminen tutkittaviin on kysymyksissä käytettävän kielen ja sanaston kannalta tärkeää, sanasto tulee olla tutkittavalle tuttua. Ymmärtämistä tavoittelevat kysymykset tulee asetella siten, että ne kannustavat kuvaamaan, selittämään, selostamaan, perustelemaan ja antamaan esimerkkejä. (Vilka 2021, 73–74.) Niin asiakkaille kuin lähetettävälle taholle suunnattujen kyselylomakkeiden kysymysten kohdalla arvioimme, mitkä termit vaativat tarkempaa avaamista ja kuinka kysymykset tulee asetella, että vastaukset tuottaisivat oikeanlaista tietoa ja vastaajat ymmärtäisivät kysymykset oikein. Joidenkin kysymysten kohdalla olimme tarkemmin avanneet, mitä tarkoitamme kysymyksillä, esimerkiksi asiakkaille lähetetyssä kyselyssä avasimme, mitä toimiva talliympäristö ja turvallisuus tarkoittavat, jotta vastaukset olisivat mahdollisimman todenmukaisia.

Osallistamisen ja tiedonkeruun menetelmänämme on käytössä myös dialoginen keskustelu yrittäjän kanssa. Dialogisuus on Mönkkösen (2007) kuvaamana pyrkimystä yhteiseen ymmärryksen rakentumiseen ja taitoa edistää vuorovaikutuksen kulkua ymmärryksen muodostumisen suuntaan. Dialoginen keskustelu on tiedon rakentamista toimijoiden välissä, kaikkien ehdoilla toimimista ja maailman arvottamista sekä merkityksellistämistä vuorovaikutuksessa. Lisäksi yhteisen, vastavuoroisen ihmettelyn kautta avautuu tie yhteistoiminnallisuudelle. Dialogisuus perustuu osapuolten väliselle luottamukselle, keskusteluyhteyden luomiselle ja tasavertaisen suhteen luomiselle. Hyvässä dialogisessa suhteessa osapuolet oppivat ja voivat muuttaa mielipiteitään ja asenteitaan. (Mönkkönen 2007, 81, 86–87, 94, 100.)

Kävimme dialogista keskustelua toimeksiantajan yhteyshenkilön, ohjaavan opettajan sekä toistemme kanssa. Dialoginen keskustelu toimeksiantajan eli yrittäjän kanssa tuotti meille tietoa yrityksen toiminnasta, sen tavoitteista ja toiveista opinnäytetyön tuotoksen suhteen. Koko opinnäytetyön prosessin ajan kävimme jatkuvaa keskustelua, hankkien tietoa ja arvioiden päätyen lopulta myös valmiiseen opinnäytetyöhön ja raporttiin. Ohjaavan opettajan kanssa käyty dialoginen keskustelu oli olennaista opinnäytetyössä etenemisen ja tiettyjen täsmäkysymysten selventymisen kannalta. Työparina toteuttamamme keskinäinen dialoginen keskustelu oli myös olennaista työn etenemisen, yhtenäisyyden ja lopulta valmistumisen kannalta. Keskinäinen dialogimme oli toimivaa ja aktiivista molemmin puolin ja auttoi pysymään ajan tasalla sekä sovituissa aikatauluissa.

7.4 Arvioinnin menetelmät

Kyselyiden analysointi tarkoittaa kyselyn vastausten havainnollistamista. Kyselyt voidaan havainnollistaa piirakka- ja pylväsgraafein, frekvenssi- ja tunnuslukoin. Frekvenssitaulukossa käy ilmi kysymysten eri vastausvaihtoehtoihin tulleiden vastausten määrä ja tunnuslukutaulukko sisältää minimin sekä keskiarvon kysymysten vastauksista. Vastausten analysointi perustuu analysointimalleihin. Analysointimalli puolestaan sisältää tiedon kyselyn kysymyksille valituista esitystavoista. (Jyväskylän yliopisto 2018.)

Webropol -kyselylomake menetelmänä liittyy opinnäytetyössämme sekä tiedonhankintaan, että arviointiin. Webropol -ohjelman avulla tuotettujen kyselyiden vastauksista saatu aineisto analysoitiin Webropol -ohjelman tekemän yhteenvektoraportin avulla. Webropol -kyselyillä saatujen vastausten merkitys opinnäytetyössämme keskittyi ammattilaisten kyselyiden osalta siihen, että kysely itsessään lisää tietoa vastaajalle eli asiakkaita lähettävälle taholle. Asiakkaiden kyselyiden vastauksilla pyrimme saamaan tuotoksena syntyvään esitteeseen aitoja kokemuksellisia kommentteja, joita käytimme sellaisenaan esitteessämme.

Reflektiossa pyritään tunnistamaan ja kyseenalaistamaan omaa ajattelua, tunteiden ja toiminnan itsestäänselvyksiä ja taustaolettamuksia. Reflektio tarkoittaa omaa pohdintaa, jossa teoria ja omakohtainen kokemus ovat vuoropuhelussa. Tavoitteena on oppia ymmärtämään omaa ajatusmaailmaa ja tarkastelemaan sitä kriittisesti. Reflektiossa käydään läpi muun muassa mitä on tapahtunut, mitä on ajateltu, minkälaisia tunteita tilanteessa on koettu, miten olisi voinut tehdä toisin tai oliko toiminta omia arvoja vastaava, sekä peilataan asioita myös aikaisempaan ymmärrykseen ja sen kyseenalaistamiseen, laajennetaan näkökulmia ja selkiytetään omia ajatuksia. (Tampereen yliopisto 2023.) Reflektio mahdollistaa syventymisen ja pysähtymisen omien tunteiden, arvojen, ajatusten ja asenteiden äärelle ohjaten samalla etäisyyden ottamiseen näihin edellisiin, välimatkaan arkiajattelusta sekä yksilön entistä perusteellisempaan toimintatapojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. (Raatikainen ym. 2020, 47).

Oppimispäiväkirja arviointimenetelmänä tuo näkyväksi oppimisen prosessia ja tukee opiskelijan kykyä reflektoida omaa oppimistaan. Se myös kehittää oppimaan oppimisen taitoja. (Helsingin yliopisto 2023.) Opiskelijoina mietimme omat tavoitteemme, joiden avulla meidän oli helpompi arvioida omaa oppimistamme. Kirjoitimme opinnäytetyönprosessin ajan reflektiopäiväkirjaa sähköisesti keskenämme jaettuun Word-tiedostoon ja keskustelimme ajatuksistamme. Reflektion ja reflektiopäiväkirjan avulla arvioimme oppimisen lisäksi sitä, kuinka pysyimme aikatauluissa, miten prosessi eteni ja annoimme myös toisillemme palautetta. Tutustuimme myös erilaisiin opinnäytetöihin ja haimme sitä kautta inspiraatiota omaan työhömmme.

Käytimme myös dialogista keskustelua arvioinnin menetelmänä. Dialogin syntyemiselle on ratkaisevaa tasa-arvoinen suhde, keskustelukumppanin

kuunteleminen ja siihen pyrkiminen, avoin puhe kokemuksista sekä keskinäinen kunnioitus. Dialogisessa keskustelussa on kyse yhteisestä ajattelusta ja reflektoinnista, se on vastavuoroista ja vaikutusmahdollisuus on kaikilla osapuolilla. Dialoginen ajattelu lähtee liikkeelle siitä, että maailma on kaikille sama, mutta kokemukset vaihtelevat yksilöllisesti. Parhaimmillaan osapuolet testaavat, tarkistavat, kyseenalaistavat, haastavat ja muotoilevat uudelleen toistensa puhetta dialogisessa kommunikaatiossa. Arvioinnin menetelmänä se synnyttää luottamusta, yhteistä ymmärrystä asioista ja ilmiöistä, erilaisia näkökulmia, oppimista sekä osapuolten mielipiteiden ja asenteiden muuttumista. (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2020, 129–130.)

Osallistimme toimeksiantajaamme keskustelemalla ja kysymällä mielipiteitä. Kun suunnitelma oli valmis, lähetimme sen toimeksiantajalle hyväksyttäväksi ja saimme myös sitä kautta palautetta. Suunnittelimme kysymyksiä Webropol-kyselyihin, jotka toimeksiantaja arvioi ja jakoi niihin myös omia ajatuksiaan. Toimeksiantaja myös jakoi asiakkaille suunnatun kyselylomakkeen linkin sekä jakoi meille asiakkaita lähettävien tahojen sähköpostiosoitteita heille suunnattua kyselylomaketta varten. Kyselylomakkeiden vastausten jälkeen teimme esitteen, jonka yrittäjä myös arvioi, onko se hänen tarpeisiinsa vastaava, antoi palautetta ja muutosehdotuksia.

Toiminnallisen opinnäytetyön prosessiin kuuluu omien palautetaitojen kehittäminen ohjaajan, työelämäkumppanin sekä opiskelijoiden kanssa. Palautteen antamisen arvostaminen aktiivisena prosessina ja sen hyväksyminen, palautteen perusteella toimiminen sekä sen hyödyntäminen, tahdikkaan ja rakentavan palautteen antaminen sekä sen vaikuttavuus palautteen saajalle kuuluvat palautetaitoihin. Palautteen vaikutuksen tunnistaminen ja tunnustaminen tunteisiin, tietoinen vaikuttaminen tunnereaktioihin sekä palauteprosessin vastavuoroisuuden ja vuorovaikutuksen tunnistaminen kuuluvat myös osaksi opinnäytetyöprosessin palautetaitoja. (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 71.) Palautetaitojen kehittäminen opinnäytetyössämme toteutui toimeksiantajalta, ohjaavalta opettajalta sekä muiden opinnäytetyötään tekevien opiskelijoiden antaman palautteen kautta. Annoimme palautetta myös toisillemme ja saimme sitä myös kyselylomakkeilla kerätyn asiakaspalautteen ja lähettävien tahojen ammattilaisten antaman palautteen kautta.

8 Opinnäytetyöprosessi

8.1 Aloitusvaihe

Salosen (2013, 16–17) konstruktivistisen mallin mukaan aloitusvaihe on kehittämishankkeen liikkeelle paneva voima. Kehittämistarve, alustava kehittämistehävä, toimintaympäristö, sekä mukana olevat toimijat ja heidän osallistumisensa ja sitoutumisensa työskentelyyn linjaavat työskentelyn suunnan. Aloitimme opinnäytetyösuunnitelmamme tammikuussa 2023. Olimme yhteydessä toimeksiantajaan ja keskustelimme hänen kanssaan hänen yrityksensä kehittämistarpeista. Kehittämiskohteeksi nousi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tiedon lisääminen lähettävälle taholle, kuten esimerkiksi Siun sotelle. Tuossa vaiheessa päädyimme myös valitsemaan toiminnallisen opinnäytetyön. Aloitusvaiheessa etsimme myös opinnäytetyöhömmä sopivia avainsanoja, sekä teoriaa ja perehdyimme tutkimustietoon. Veimme opinnäytetyön idean Wihiiin ja saimme idealle hyväksynnän.

8.2 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaiheessa muodostuu hankkeen kirjallinen kehittämissuunnitelma eli opinnäytetyömme suunnitelma, josta ilmenevät tavoitteet, ympäristö, vaiheet, toimijat ja näiden tehtävät sekä vastuut, TKI-menettelmät, materiaalit ja aineistot, tiedonhankintamenettelmät, dokumentointitavat ja dokumenttien käsittely. (Salonen 2013, 16–17.)

Suunnitteluvaiheessa keräsimme suunnitelmaamme lisää teoriaa ja tutkimustietoa. Teimme menetelmien valintaa osallistamisen, tiedonkeruun ja arvioinnin osalta. Teimme myös pohdintaa, tarvitseeko hakea tutkimuslupia. Osallistuimme suunnitelmavaiheessa opinnäytetyön suunnitelmapajoihin ja palautimme suunnitelmaversioita opettajalle, saimme palautetta ja teimme tarvittavia muutoksia. Opinnäytetyösuunnitelmamme valmistui ja se hyväksyttiin

toukokuussa 2023. Suunnitelman jälkeen teimme toimeksiantajan kanssa toimeksiantosopimuksen.

8.3 Esivaihe

Esivaihe eli kentälle siirtyminen tarkoittaa työskentelyn organisointia ja se tapahtuu suunnitelman hyväksymisen jälkeen (Salonen 2013, 17). Organisoinnilla tarkoitetaan toteutuksen suunnittelua ja valmistelua. Tässä vaiheessa on tärkeää pyrkiä saamaan mukaan kaikki ne toimijat ja henkilöt, joita kehittämistyö koskettaa. (Toikko & Rantanen 2009, 58.)

Lähetimme opinnäytetyösuunnitelmamme toimeksiantajalle hyväksyttäväksi. Saatuamme myös häneltä hyväksynnän jatkoimme toteutukseen. Suunnitelimme yhdessä toimeksiantajan kanssa kysymyksiä Webropol-kyselyyn, joka oli suunnattu toimeksiantajan asiakkaille, niin että alaikäiset asiakkaat vastasivat kyselyyn vanhempiensa kanssa. Suuntasimme toisen Webropol-kyselyn toimeksiantajalle asiakkaita lähettävillä tahoilla ja selvitimme heidän tietämystään sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, millä perusteella ja kenelle he toimintaa suosittelevat. Muotoilimme saatekirjeet molemmille vastaajaryhmille ja saatekirjeiden mukana oli linkit kyselylomakkeisiin. Kyselylomakkeiden suunnittelu ajoittui elo-syyskuulle 2023 ja niiden julkaiseminen joulukuulle 2023. Osallistuimme esivaiheessa opinnäytetyön toteutuksen työpajoihin sekä pyysimme ja saimme palautetta kyselylomakkeista opettajalta sekä toimeksiantajalta.

8.4 Työstövaihe

Työstövaihe eli käytännön toteutus tarkoittaa toimijoiden työskentelyä kohti yhteistä tavoitetta ja tuotosta. Kaikki kehittämishankkeen osatekijät realisoituvat ja ammatillinen oppiminen toimintaoppimisen kautta mahdollistuu. Vertaistuen, palautteen, ohjauksen tärkeys korostuu tässä vaiheessa ja auttaa onnistumisessa ja ammatillisessa kehittämisessä. (Salonen 2013, 18.)

Työstövaihe ajoittui kohdallamme tammi-maaliskuuhun 2024. Työstövaiheessa kävimme läpi kyselyjen tulokset ja kokosimme niistä yhteenvetoa esitettä varten. Esitteen teossa hyödynsimme niin asiakkaiden vastausten perusteella saatuja aitoja asiakaskokemuksia kuin ammattilaisten vastauksista nousseita kysymyksiä, epäselviä tai pohdituttavia asioita. Esitteessä hyödynsimme myös löytäämämme teoriaa ja tutkimustietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sekä toimeksiantajan tuottamaa tietoa heidän toiminnastaan. Teimme esitteestä versioita, joita toimeksiantaja arvioi ja antoi muutosehdotuksia ja toiveita. Toimeksiantaja hyväksyi valmiin esitteen maaliskuussa 2024. Toimeksiantaja sai esitteestä digitaalisen version, jonka hän painattaa omakustanteisesti konkreettiseksi tuotteeksi. Aloitimme työstövaiheessa opinnäytetyön raportin kirjoittamisen.

8.5 Tarkistusvaihe

Tarkistus- eli arviointivaiheessa toimijat arvioivat yhdessä syntynyttä tuotosta ja voivat palauttaa sen mahdollisesti takaisin työstövaiheeseen tai siirtävät suoraan viimeistelyvaiheeseen. Viimeistelyvaiheeseen on viimeisteltävä sekä tuotos että kehittämishankeraportti, joista syntyy yhdessä toiminnallinen opinnäytetyö. Valmis tuotos on hankkeen päättämisen, esittämisen ja levityksen vaihe. Hankkeen tuotoksena syntyy yleensä jokin konkreettinen tuote, kuten opas, kirja, esite tai kansio. (Salonen 2013, 18–19.)

Kirjoitimme tarkistusvaiheessa opinnäytetyön raporttia, jonka valmistuksessa hyödynsimme toimeksiantajalta ja ohjaavalta opettajalta saatua palautetta, teimme toimeksiantajalle tiivistelmän kyselyiden tuloksista ja arvioimme lopullista aikataulua. Osallistuimme tarkistusvaiheessa opinnäytetyön ohjauksen työpajoihin.

8.6 Viimeistelyvaihe

Viimeistelyvaihe voi kestää kauan, joten siihen on hyvä varata aikaa. Vaihe on myös vaativa ja se voi tulla monelle yllätyksenä. Tässä viimeisteltävänä on sekä

tuotos että kehittämishankeraportti ja nämä yhdessä muodostavat opinnäytetyön. Viimeistelyvaiheessa vastuu on opiskelijoilla, mutta siinä voi olla mukana muitakin kehittämishankkeeseen sitoutuneita henkilöitä, kuten toimeksiantaja. Kirjallisesta raportista vastaavat opiskelijat kuitenkin itse. (Salonen 2013, 18.) Viimeistelyvaiheessa viimeisteltävänä meillä oli opinnäytetyön raportti. Saimme yhteistyössä toteutetusta opinnäytetyön prosessista toimeksiantajalta palautteen.

9 Tuotoksen esittely

9.1 Esitteen muodostaminen

Esite on muodostettu sekä ammattilaisille että asiakkaana olleille suunnattujen kyselyiden perusteella. Kyselyiden kysymykset sisälsivät sekä laadullisia että määrällisiä kysymyksiä. Päätimme tässä opinnäytetyössä esittää määrällisen aineiston tutkimustulokset kuviomuodossa prosentteina ja laadullisen aineiston sanallisesti.

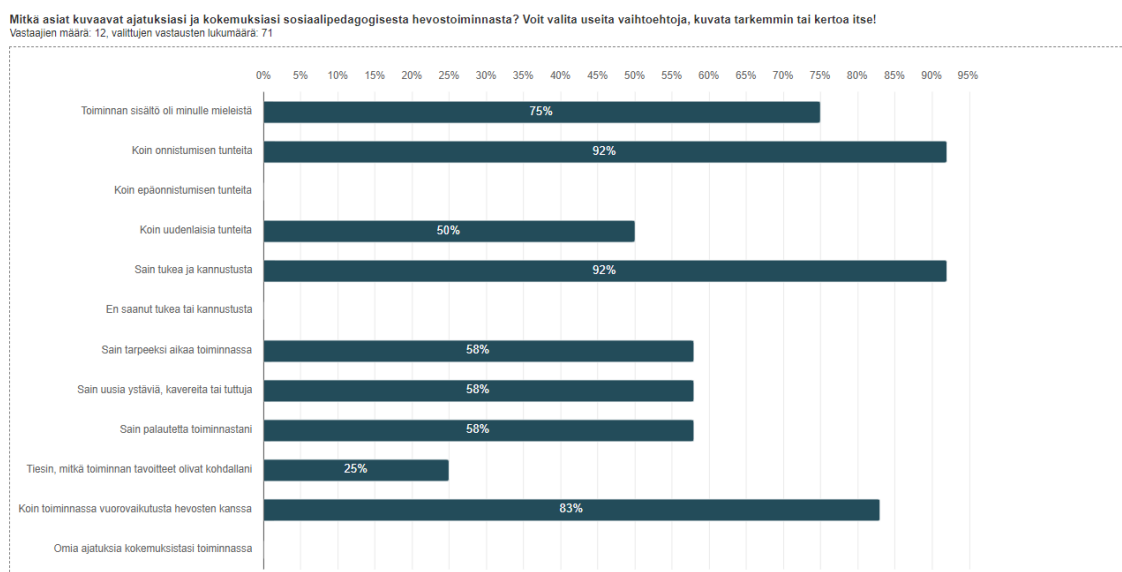
9.1.1 Asiakaskyselyn vastaukset

Asiakkaiden kyselylinkkiä jaettiin yhteensä 28 asiakkaalle ja kysely oli avoinna 14.12.2023-7.1.2024. Vastauksia saimme asiakkaiden kyselyyn yhteensä 12. Vastaajien ikäjakauma oli 2 (16,7 %) 6–10-vuotiasta, 3 (25 %) 11–15-vuotiasta, 4 (33,3 %) 16–18-vuotiasta ja 3 (25 %) yli 18-vuotiasta.

Asiakkaille suunnatussa kyselyssä kävi ilmi, että 75 % asiakkaista oli aikaisempaa kokemusta hevosista tai tallitoiminnasta. Heidän toimintaan osallistumisensa oli kestänyt keskimäärin 21,8 viikkoa vaihteluvälin ollessa 5 viikosta 40 viikkoon. Vastaajista yli puolet koki, että toimintakertoja oli ollut sopivasti ja 41,7 % koki, että toimintakertoja oli ollut liian vähän. Kukaan vastaajista ei kokenut, että toimintakertoja olisi ollut liian paljon.

Kyselyyn vastanneista 9 koki sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuoneen muutosta omalla kohdalla ja 3 ei osannut sanoa. Vastaajat olivat kokeneet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuoneen muutoksia muun muassa mielialaan, itsetuntoon ja vuorovaikutustilanteisiin sekä kärsivällisyyteen. He vastasivat, että olo on ollut rauhallisempi, on tullut reippautta ja rohkeutta sekä se on vaikuttanut positiivisesti myös tasapainoon. Asiakkaat ovat kokeneet saaneensa tukea ja rentoa tekemistä arjen keskelle sekä ovat päässeet tekemään mielekästä toimintaa. Toiminta on vastaajien mukaan vaikuttanut positiivisesti itsetuottamuksen kasvuun, arkeen ja jaksamiseen, tunteiden ja jännityksen hallintaan sekä tasapainoon. Asiakkaat ovat kokeneet paljon onnistumisen kokemuksia sekä kokeneet saaneensa uusia ystävyysuhteita.

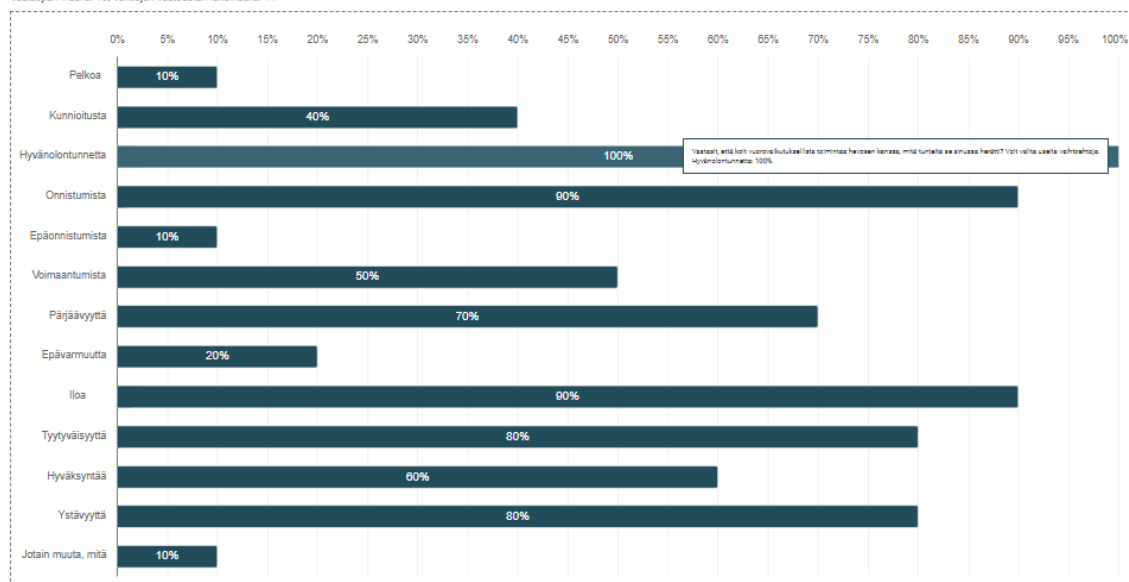
Merkittävimmiksi ajatuksiksi ja kokemuksiksi asiakkaat valitsivat annetuista vaihtoehdoista ”Koin onnistumisen tunteita” ja ”Sain tukea ja kannustusta”, jotka olivat valinneet 92 % (11) vastanneista. ”Koin toiminnassa vuorovaikutusta hevososen kanssa” valitsi 83 % (10) vastanneista ja ”Toiminnan sisältö oli minulle mieleistä”, valitsi 75 % (9) vastanneista (Kuvio 2).

Kuvio 2. Asiakkaiden ajatukset ja kokemukset toiminnan sisällöstä (n=12).

Vastasi, että koin vuorovaikutuksellista toimintaa hevosien kanssa, mitä tunteita se sinussa herätti? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vastaajien määrä: 10, valittujen vastausten lukumäärä: 71

	n	Prosentti
Pelkoa	1	10,0%
Kunnioitusta	4	40,0%
Hyvänolontunnetta	10	100,0%
Onnistumista	9	90,0%
Epäonnistumista	1	10,0%
Voimaantumista	5	50,0%
Päjäävyyttä	7	70,0%
Epävarmuutta	2	20,0%
Iloa	9	90,0%
Tyytyväisyyttä	8	80,0%
Hyväksyntää	6	60,0%
Ystävyyttä	8	80,0%
Jotain muuta, mitä	1	10,0%

Lisätekstikenttään annetut vastaukset
Piilota

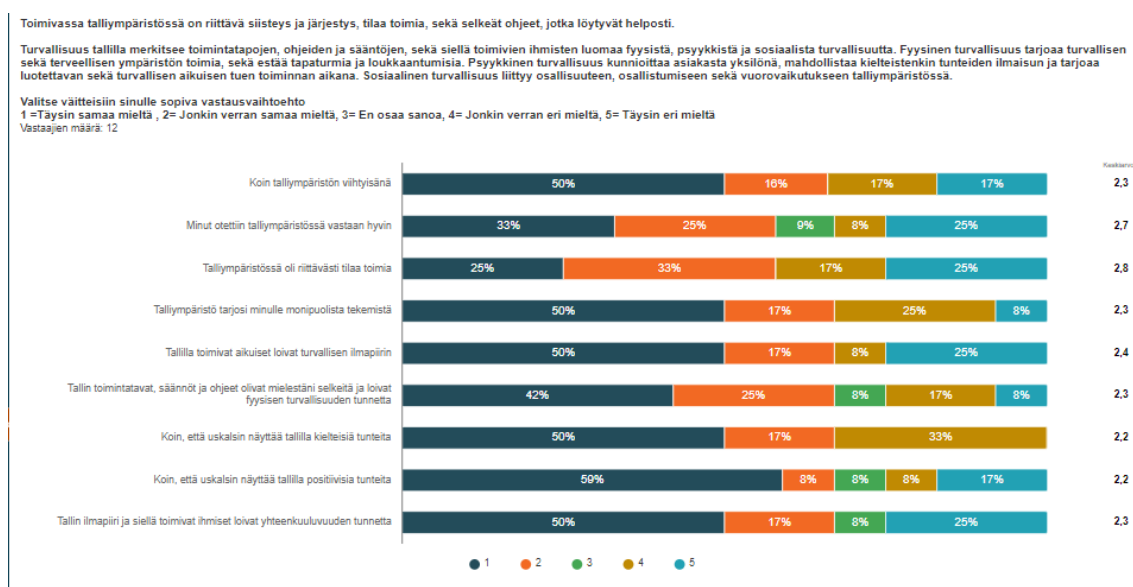
Vastausvaihtoehdot	Teksti
Jotain muuta, mitä	Rohkeutta

Kuvio 3. Hevosien kanssa koetun vuorovaikutuksen herättämät tunteet (n=10).

Edelliseen kysymykseen vastatessa ”Koin vuorovaikutuksellista toimintaa hevosien kanssa” avautui lisäkysymys, jossa pyydettiin vastaamaan, mitä tunteita vuorovaikutus hevosien kanssa vastaajassa on herättänyt. Tähän 100 % eli 10 vastaajaa vastasi, että se herätti hyvänolontunnetta, 9 vastasi vuorovaikutuksen herättäneen onnistumisen ja ilon tunteita ja 8 vastaajista oli kokenut vuorovaikutuksen herättäneen tyytyväisyyttä ja ystävyyttä. Vastaajista 7 oli kokenut vuorovaikutuksen synnyttäneen pärjäävyyden -tunnetta ja 6

vastaajista hyväksyntää. Vaikeampia tunteita, kuten pelkoa ja epäonnistumista oli kokenut 1 vastaaja ja epävarmuutta 2 vastaajista. (Kuvio 3.)

Kysymyksessä liittyen talliympäristöön sekä turvallisuuteen oli määritelty vastaamisen helpottamiseksi toimivan talliympäristön sekä turvallisuuden käsite. Vastausvaihtoehto 1 tarkoitti täysin samaa mieltä, 2 jonkin verran samaa mieltä, 3 en osaa sanoa, 4 jonkin verran eri mieltä ja 5 tarkoitti täysin eri mieltä. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Koettu talliympäristön toimivuus ja turvallisuus (n=12).

Merkittävimpinä tuloksina vastauksista nousi että 8 vastaajista oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, että koki talliympäristön viihtyisänä. 7 vastaajista oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä että hänet on otettu talliympäristössä vastaan hyvin. 7 vastaajista oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä ja 5 jonkin verran tai täysin eri mieltä, että talliympäristössä oli riittävästi tilaa toimia. Vastaajista 7 oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä, että talliympäristö tarjosi monipuolista tekemistä. Vastaajista 8 oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä ja 4 jonkin verran tai täysin eri mieltä siitä, että tallilla toimivat aikuiset loivat turvallisen ilmapiirin. Väittämästä ”Tallin toimintatavat, säännöt ja ohjeet olivat mielestäni selkeitä ja loivat fyysisen turvallisuuden tunnetta” oli 8 vastaajista täysin tai jonkin verran samaa mieltä. Kielteisten tunteiden näyttämisestä tallilla 6 vastaajaa oli täysin samaa ja 2 jonkin verran samaa mieltä, mutta myös 4 oli jonkin verran eri mieltä. Kokemuksesta uskaltaa

näyttää positiivisia tunteita tallilla vastaajista 8 oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä, mutta myös 2 oli tästä täysin eri mieltä. Tallin ilmapiirin ja siellä toimivien ihmisten luomasta yhteenkuuluvuuden tunteesta 8 oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä ja 3 täysin eri mieltä.

Parhaiksi asioiksi vastaajat ovat kertoneet sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa kokeneensa hevosen ja niiden kanssa toimimisen, hoitamisen ja ratsastamisen, erilaisen tekemisen, vaihtelun, kokemuksen rauhoittavuuden, yksilötoiminnan, itsevarmuuden hevosen kanssa toimimisessa, turvallisen ympäristön, kuuluvuuden tunteen, ymmärryksen, uudet kaverit sekä auttaminen muissakin töissä tallilla.

Asiakkailta kysyttiin myös muutos- tai kehitysehdotuksia sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Kehitysehdotuksina asiakkailta nousi esiin toive ohjeiden selkeyteen, varsinkin heille, joilla on vaikeutta ymmärtää ohjeita sekä toimintaan käytettävissä olevien kertojen ja tuntien määrän lisääminen.

9.1.2 Asiakkaita lähettävien tahojen vastaukset

Lähettävien tahojen kyselylinkin lähetimme yhteensä 22 ammattilaiselle. Kysely oli avoinna 14.12.2023-7.1.2024. Vastauksia saimme ammattilaisille lähetettyyn kyselyyn 11. Kaikki vastaajat olivat Siun soten hyvinvointialueelta ja 5 vastaajaa oli työskennellyt tämänhetkisessä työtehtävässään yli 5 vuotta. Ammattilaisten kyselyssä 10 vastaajaa kertoi sosiaalipedagogisen hevostoiminnan olevan käsitteenä tuttu ja 9 on ohjannut ainakin kerran asiakkaan kyseiseen toimintaan.

Vastasit ohjanneesi asiakkaita sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan. Mitä tiesit toiminnasta etukäteen? Kuvaile omin sanoin!

Vastaajien määrä: 8

Vastaukset
Työkavereiden suosituksesta.
Hevosien ja ihmisen yhteistyö ja kontakti, siinä uudenlaiset kokemukset ja uuden oppiminen sekä hevoselta että toisilta ihmisiltä, kosketus omiin tunteisiin ja kehollisiin oloihin ja kehon tuntemuksiin. Kehollinen vahvistuminen ja tunteiden ja käyttäytymisen hallinta.
tiesin että on ohjattua hevosten kanssa toimimista, työskentelyä tavoitteellisesti yksilöllisesti, tunnesäätely yms tunnetyöskentelyn elementit, itsetunto ja pärjäävyys komponentit myös mukana
Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on tavoitteellista, asiakasta voimaannuttavaa ja hänen tarpeistaan lähtevää eläinavusteista toimintaa.
Sosiaalipedagogikka tuttu jo sanana ennestään ja kun siihen liitti hevostoiminnan niin ? apua en tiijä. Oikeastaan ko toimintaa tekevä ohjaaja kertoi sen olevan hyvä juttu ja nuori aloitti työskentelyn hänen kanssaan ja tulokset olivat loistavia ko nuoren kohdalla.
Opiskeluissa Kareliassa on tullut ilmi ja olen esimerkiksi oman lapsen kautta päässyt tutustumaan siihen.
Omien harrastusteni kautta. Myös työni kautta, kun ohjasin lapsia sos. kuntoutuksiin.
Työskentelyä voi hyödyntää monissa pulmissa, mm. tunnetaitojen vahvistumisessa.

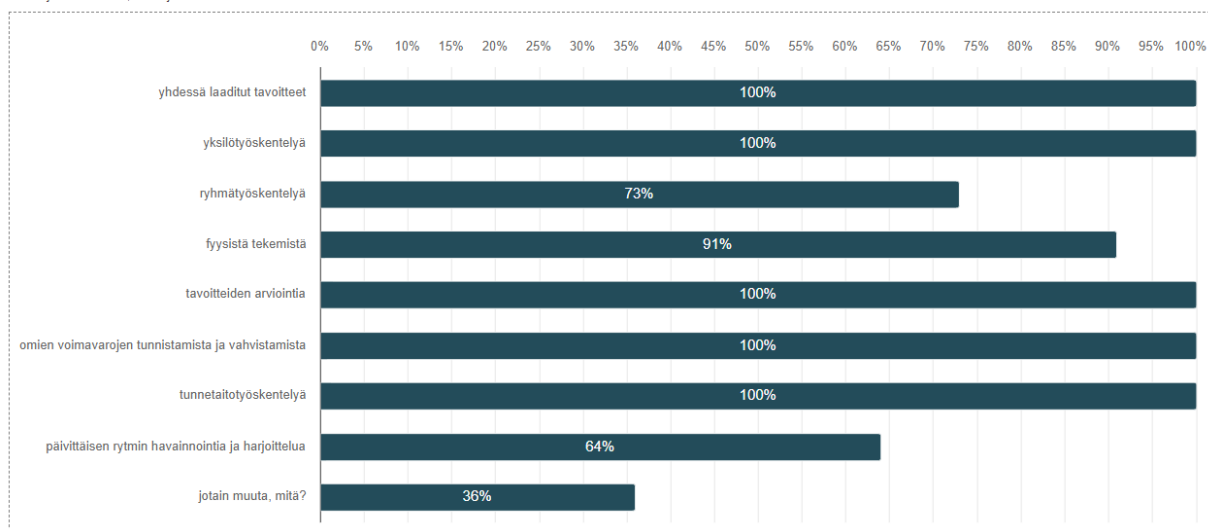
Kuvio 5. Aiempi tieto toiminnasta (n=8).

Kyselyyn vastanneilla ammattilaisilla oli toiminnasta monenlaista ennakkotietoa, esimerkiksi ajateltiin, että toiminta on hevosen kanssa toimimista, työskentelyä tavoitteellisesti yksilöllisesti (Kuvio 5).

Keskeisiksi asioiksi, mitä ammattilaiset ajattelivat toiminnan sisältävän, nousi yhdessä laaditut tavoitteet sekä niiden arviointi, yksilö- ja ryhmätyöskentely, asiakkaan omien voimavarojen tunnistaminen ja vahvistaminen sekä tunnetaitotyöskentely. Annettujen valmiiden vaihtoehtojen lisäksi ajateltiin toiminnan olevat myös työskentelyä lapsen vanhempien kanssa, eläinten hyvää kohtelua ja aikuisen huomiota sekä luonnossa olemista. (Kuvio 6.)

Tiedän/ajattelen, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta sisältää (voit valita halutessasi useita):

Vastaajien määrä: 11, valittujen vastausten lukumäärä: 84

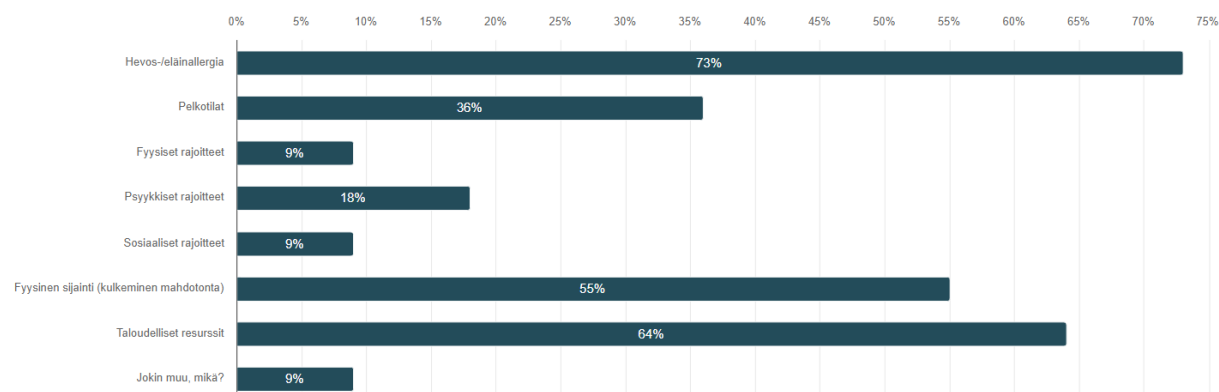
Vastausvaihtoehdot	Teksti
jotain muuta, mitä?	Hevosia
jotain muuta, mitä?	työskentelyä myös lapsen vanhempien kanssa
jotain muuta, mitä?	eläinten hyvä kohtelu
jotain muuta, mitä?	aikuisen huomiota ja luonnossa olemista

Kuvio 6. Käsitys toiminnan sisällöstä (n=11).

Esteenä asiakkaiden osallistumiselle sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan ammattilaisista 73 % (8) vastaajista koki hevos- ja eläinallergian, 64 % (7) taloudelliset resurssit ja 55 % (6) fyysisen sijainnin (kulkeminen mahdotonta). Jokin muu, mikä? -vaihtoehto tuotti vastaukseksi myös maksusitoumuksia ohjaavat säännöt olevan esteenä asiakkaan osallistumiselle toimintaan. (Kuvio 7.)

Minkälaisien asioiden ajattelet olevan esteenä omien asiakkaidesi (tai asiakkaiden yleisesti) osallistumiselle sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan?

Vastaajien määrä: 11, valittujen vastausten lukumäärä: 30

Kuvio 7. Ammattilaisten näkemys esteistä asiakkaan osallistumiselle toimintaan (n=11).

Ammattilaiset ajattelivat asiakkaan sosiaalipedagogiseen toimintaan osallistumisen määräksi keskiarvon olevan 25,6 viikkoa. Vaihteluväli oli maksimiarvon 50 viikon ja minimiarvon 10 viikon välillä. Ammattilaiset vertasivat kyselyssä asteikolla 0–10 sosiaalipedagogista hevostoimintaa muihin tietämiinsä lasten ja nuorten hyvinvointia tukeviin, kuntouttaviin ja ennaltaehkäiseviin toimintoihin sekä palveluihin. Vastausten perusteella keskiarvoksi muodostui 7,6.

Kyselyn viimeisen kysymyksen kohdalla ammattilaiset saivat vapaasti kuvata, kokevatko he tarvitsevansa lisää tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta tai onko toiminnassa jotain, mikä herättää heissä kysymyksiä tai pohdituttua. Kehittämisehdotuksina ammattilaisten mielestä toimintaa voisi esitellä vielä enemmän asiakkaita ohjaaville tahoille, että he tietäisivät, mitä kautta asiakas pääsee toimintaan mukaan, mitkä ovat toiminnan kustannukset ja mitkä mahdolliset tukimahdollisuudet. Ammattilaiset kokivat myös, että palvelun tuottajia voisi olla enemmän. Lisäksi heidän vastauksistaan kävi ilmi, että ammattilaisia kiinnostaa toiminnassa käytettyjen eläinten olosuhteet ja oikeudet sekä turvallisuuden liittyvät asiat, kuten onko lapset ja nuoret tapaturma- ja potilasvakuutettuja tallin puolesta.

9.2 Esite

Esite (kuva 1, kuva 2) on toimeksiantajan toiveesta tehty sellaiseen muotoon, että sen voi helposti tulostaa. Tulostaessa voi koko olla seinäkoko A3 tai pienempi kaksipuolinen tuloste A4 -kokoiselle paperille. Esite sopii tässä muodossaan myös sähköpostin liitteeksi.

Esitteen sisältö muodostuu toimeksiantajan Tikun Puuhevonen Oy:n toiminnan ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan esittelystä, hevostoiminnan vaikutuksista, yrittäjänä toimivan Johannan Venhon cv:stä, asiakkaille suuntaamamme kyselyn aidoista asiakaskokemuksista sekä tallin yhteystiedoista.

TALLILTA HYVINVOINTIA ARKEEN

Tikun Puuhevonen on Sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoava yritys, joka järjestää myös ratsastustunteja, kesäleirejä sekä uutuutena omaponitoimintaa. Palveluidemme pääpaino on lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen ja osallisuuden vahvistamisessa. Tallilla on toimintaan soveltuvat hevoset sekä tilat.

Tallimme hevostoiminta on vakuutettua tapaturmien varalta, mutta lisäksi suosittelemme kaikkia tallilaisia hankkimaan oman tapaturmavakuutuksen.

Hevostoiminta tarjoaa mahdollisuuden harjoitella tietoista läsnäoloa ja rauhoittumista.

Läsnäolo ja rauhoittuminen arjessa parantaa tarkkaavaisuutta ja siten auttaa huomion kohdistamista haluttuun kohteeseen, työmuistia ja keskittymistä. Parantunut keskittymiskyky on yhteydessä kykyyn ohjata ja säädellä tunteita. (mieli.fi)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tarjoaa sosiaalisen kasvun ja hyvinvoinnin sekä osallisuuden tukemiseen tähtäävää toimintaa. Lähtökohtana on ihmisen ja hevosen vuorovaikutus sekä talliyhteisö, jossa toiminta tapahtuu.

Peruselementit:
Yhteisöllisyys: vuorovaikutus, osallisuus
Elämyksellisyys: kokemukset, niiden jakaminen, seikkailu- ja elämyspedagogisuus
Toiminnallisuus: yhteistoiminta, osallistuminen, vastuunkanto
Dialogisuus: aito kohtaaminen

Perustuu yksilön omaan kokemukseen, sen kautta oppimiseen ja asioiden oivaltamiseen. Hevosen avulla pyritään näyttämään omaa hyvinvointia synnyttäviä asioita, kuten puhtaus, terveellinen ravinto, säännölliset ruokajat, sopiva liikunta ja riittävä lepo.

Lähde: Sosiaalipedagoginen hevostoimintayhdistys ry 2024. (www.hevostoiminta.net)

Kuva 1 Esitteen sivu 1.

CV, Johanna

Yhteisöpedagogi (AMK)
Aggression Replacement Training® -menetelmäkoulutus

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisessa kuntoutuksessa -koulutus (25op)

Työkokemus perhetyöstä, työskentelystä erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kanssa nuorisokodissa, koulussa ja erilaisissa projekteissa sekä ensi- ja turvakodissa. Hevosten kanssa yhteistä taivalta yli 20 vuotta, kokemus hevosten ja talliyhteisöjen sosiaalisesta vaikuttavuudesta.

Asiakaskokemuksia

Asiakaskysely 1/2024

Voimaantumista
Olen itsevarmempi ja pystyn osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin ilman jännitystä. Sain tallilta mukavaa tekemistä. Onnistumisen kokemuksia paljon.

Osallisuutta
Se kun on saanut uusia kavereita ja oppinut käsittelemään hevosia ja oppinut ratsastamaan. Myös se kun olen päässyt auttamaan tallilla muissakin töissä.

Yksilöllisyyttä
Tullut reippautta, varmuutta ja uusia toimintoja esim liikkumiseen kuten tasapaino kohentunut hurjasti

Yhteisöllisyyttä
Rohkeutunut ja tutustunut uusiin kavereihin ja oppinut käsittelemään hevosia. Parasta oli mukava ja turvallisen tuntuinen ympäristö. Koin kuuluvuuden tunnetta ja ymmärrystä.

Kuntoutumista
Kärsivällisyys ja pitkäjänteisyys parantunut. Levoton olo muuttunut rauhallisemmaksi. Tasapainoon, itsevarmuuteen ja reippauteen. Uteliaisuus hevosta kohtaan lisääntynyt.

O T A Y H T E Y T T Ä

Tikun Puuhevonen Oy
Tikunseläntie 112, 82220
Niittylahti
puh. 050 387 1386
www.tikunpuuhevonen.com
Löydät meidät myös:

Asiakaskysely, esitteen sisältö ja toteutus: Katariina Rissanen ja Laura Heiskanen, Karelia Amk

Kuva 2 Esitteen sivu 2.

Molempien kyselylomakkeiden kysymysten kohdalla suunnittelua vaati kysymysten ehdottomuus ja muotoilu niin, että saisimme mahdollisimman monipuolisia vastauksia ja että kysymykset kannustaisivat vastaamaan. Osaa kysymyksistä koskevasta ehdottomuudesta kerroimme kyselyiden johdannossa. Koimme tärkeäksi valita joitakin kysymyksiä ehdottomiksi, sen avulla saimme varmoja vastauksia tiettyihin kysymyksiin, kuten miten nuoret kokevat talliympäristön tai miten ammattilaiset ajattelevat, mitä sosiaalipedagoginen hevostoiminta sisältää.

Valitsimme esitteeseen keskeisiä asioita, joita tuli esille niin asiakkaiden kuin ammattilaisille lähetetyissä kyselyissä. Ammattilaisten vastauksista kävi ilmi, että heitä askarruttavat vastuuseen liittyvät asiat, joten esitteeseen on nostettu tieto Tikun Puuhevonen Oy:n tapaturmavakuutuksesta ja suositeltu ottamaan myös oma tapaturmavakuutus. Ammattilaisille suunnatusta kyselystä kävi myös ilmi, että ennakkotieto oli hyvin hajanaista, jonka perusteella päädyimme tuomaan esitteeseen tiivistettyä teoriaa, mitä sosiaalipedagoginen hevostoiminta on ja mihin siitä voi olla apua.

Ammattilaisten kyselyyn oli vastattu, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta ei ole ennestään tuttu käsite ja että tietoa on tullut työkaverilta. Siksi esitteessä on kerrottu sosiaalipedagogisen toiminnan lähtökohdista, peruselementeistä sekä asiakkaan oman kokemuksen merkityksestä ja siitä, miten asiakkaan omaa kokemusta voi hyödyntää oppimisessa. Aitojen asiakaskokemusten kommentteilla on tarkoitus tuoda toiminnan vaikutuksia lähemmäksi ja näkyviin sitä, miten yksilöllisiä kokemukset ovat: joku asiakas on kokenut voimaantumista, hänen itsevarmuutensa on lisääntynyt ja apua on tullut vuorovaikutustilanteisiin, kun taas toinen on kokenut kuntoutumista tasapainon, pitkäjänteisyyden ja kärsivällisyyden osalta.

Ammattilaisten kyselyyn oli myös vastattu ajateltavan eläinten hyvän kohtelun olevan osa sosiaalipedagogista toimintaa ja että toiminnassa pohdituttaa eläinten olosuhteet ja eläinten oikeudet. Tätä ajatusta ja mielikuvaa on esitteessä pyritty vahvistamaan ja selventämään kertomalla yrittäjän pitkästä hevostoimintakokemuksesta, monipuolisesta tallitoiminnasta sekä hevosten soveltuvuudesta kyseiseen käyttöön.

9.3 Esitteen arviointi

Olemme kyselleet toimeksiantajalta palautetta ja kehitysideoita esitteen tuottamiseksi pitkin prosessia. Toimeksiantajan palautteen kautta olemme pystyneet tekemään tarvittavia muutoksia. Toimeksiantajan mielestä se, miten sosiaalipedagoginen hevostoiminta on näkynyt asiakkaiden arjessa, on erittäin tärkeä tieto, sillä siihen toiminnassa tähdätään. Oleelliseksi tiedoksi hän on kokenut myös toimintatapojen selkeyden ja toiminnan on strukturoinnin. Pohdintaa toimeksiantajalle kyselyiden vastauksissa on aiheuttanut, kokevatko lapset struktuurin olevan selkeää. Merkittäväksi tiedoksi toimeksiantajalle on noussut myös se, että talli on henkisesti ja fyysisesti turvallinen ympäristö ja että toiminnasta tulee välittyä myös ulospäin niin ihmisten kuin toiminnassa olevien hevosten hyvinvointi.

Toimeksiantaja on kokenut saatekirjeen olleen hyvä. Hän on pyytänyt muuttamaan hieman sanavalintoja ja näin olemme toimineet. Hän on toivonut, että perustelisimme kyselyä sillä, että jatkossa osattaisiin ohjata palvelujen piriin paremmin ja palvelun tarjoajat osaisivat lisätä tarvittavaa tietoutta, sillä kyseessä on kasvava tapa tukea ja lisätä hyvinvointia.

Toimeksiantajan ja meidän omasta mielestämme tuotoksena syntyneessä esitteessä on paljon asiaa, mutta toimeksiantaja on palautteen perusteella kokenut hyvänä, että on avattu asioita ja että sosiaalipedagoginen hevostoiminta tulisi ymmärretyksi paremmin. Hänen mielestään esite on vaikuttanut hyvältä ja hän aikoo jakaa sen myös omille nettisivuilleen. Hän on kertonut kokevansa myös, että sitä on helppo jakaa esimerkiksi asiakkaiden perheille, toimeksiantajan Facebook -sivuille ja lähettäjätaidoille.

Koemme onnistuneemme esitteen teossa. Olemme koonneet siihen niin ammattilaisten kuin asiakkaiden kyselyissä tulleista vastauksista oleelliset tiedot esiin sekä saaneet siitä toimivan kokonaisuuden. Olemme tuoneet ammattilaisille tarvittavaa tietoa esiin sekä asiakkaiden omia kokemuksia, mikä lisää heidän ymmärrystään toiminnasta. Olemme tehneet toimeksiantajalta saamamme palautteen perusteella tarvittavia muutoksia, ja toimeksiantaja on kuvannut yhteistyön olleen kanssamme sujuvaa ja helppoa.

10 Pohdinta

10.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta sosiaalipedagogisesta hevostoitinnasta. Tavoitteena oli tuottaa tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoitinnasta lähettävälle tahoille. Tavoitteena oli myös parantaa asiakkaiden ohjautumista siten, että toimintaan ohjautuisivat jatkossa he, joille siitä olisi eniten hyötyä ja apua. Tällöin tuki ja apu olisivat myös oikea-aikaisia ja resurssien käyttäminen tehokkainta. Opinnäytetyömme tuotoksena syntyi sosiaalipedagogista hevostoitintaa tarjoavan Tikun Puuhevonen Oy:n esite.

Koska lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen liittyy tämän päivän yhteiskunnassa monenlaisia haasteita, kuten yhteiskunnan ja sosiaalisen ympäristön muutokset, tiedotusvälineiden vaikutus, yhteiskunnassa korostuva kilpailu sekä perheen sisällä ovat kriisit, pitkäaikaistyöttömyys, taloudelliset huolet ja vanhempien sosiaalinen syrjäytyminen, lasten ja nuorten impulsiivinen käytös on lisääntynyt, fyysisiä ja psyykkisiä oireita sekä itsearvostuksen puutetta ja turvattomuutta. (Friis ym. 2004, 11–12.) Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemisesta ja kuntoutuksesta säädetään sekä sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) että lastensuojelulaissa (417/2007). Koska ennaltaehkäisevä toiminta voi estää haasteiden muuttumista ongelmiksi ja on yhteiskunnalle huomattavasti helpompaa ja halvempaa, kuin rikki menneen lapsuuden korjaaminen (SOS-Lapsikylä 2024) koimme sosiaalipedagogiseen hevostoitintaan liittyvän opinnäytetyön kohdallamme innostavana ja esitteen tuottamisen sekä tiedon keruun toiminnan kehittämiseksi hyödyllisenä.

Olemme toteuttaneet toiminnallisen opinnäytetyömme käyttäen prosessimallina konstruktivistista mallia, jossa Salosen (2013) mukaan yhdistyvät suunnittelu, valmistelu, osallisuus ja toiminnasta oppiminen. Nämä elementit toteutuivat: suunnitelma ja valmistelu toimi hyvänä pohjana toteutukselle, osallisuus tuotti kyselyiden ja dialogisen keskustelun kautta tietoa suunnittelulle ja toteutukselle, ja toiminnan kautta opimme kehittämistyöstä paljon, esimerkiksi

aikatauluttamisesta sekä kyselyiden toteuttamisesta. Myös Salosen konstruktivistiseen malliin yhdistämä sosiaalipedagoginen työote nousi työssämme esiin: asiakkaat ja ammattilaiset osallistettiin, he saivat oman äänensä kuuluviin ja anonyymisti vastaaminen rohkaisi tuomaan omia mielipiteitä ja kokemuksia esiin.

Asiakkaille suuntaamastamme kyselystä kävi ilmi, että vastaajat olivat kokeneet sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuoneen positiivisia muutoksia heidän mielialaansa, itsetuntoon, vuorovaikutustilanteisiin, kärsivällisyyteen ja itseluottamukseen. Lisäksi asiakkaat olivat kokeneet vaikutuksena myös, että olo oli reippaampi, rauhallisempi, rohkeampi ja tasapaino oli parantunut. Asiakkaat olivat kokeneet saaneensa tukea, rentoa ja mielekästä tekemistä arkeen sekä tunteiden ja jännityksen hallinta olivat parantuneet. Lisäksi he olivat kokeneet onnistumisen kokemuksia, uusia ystävyysuhteita ja hevosten kanssa koetun vuorovaikutuksen tuomia tunteita, kuten hyvänolontunne, onnistuminen, kunnioitus, voimaantuminen, pärjäävyys, hyväksyntä sekä ilo.

Myös Jokiniemen (2016, 80–81) toteuttamassa tutkimuksessa oli noussut esiin sosiaalipedagogisen hevostoiminnan vaikutuksina koettu itsetunnon, rohkeuden ja sosiaalisten taitojen, kuten vuorovaikutustaitojen koheneminen. Jokiniemen tutkimuksessa nousi esiin myös kokemukset rauhallisuuden, kärsivällisyyden, reippauden lisääntymisestä sekä onnistumisen kokemukset. (Jokiniemi 2016, 80–81.)

Asiakaskyselystä nousseet kehittämiskohteet talliympäristön viihtyvyyden lisäämiseksi sekä vastaanoton parantamiseksi tallilla toimivien ihmisten osalta näemme olennaisena yksilön subjektivoitumisprosessin kannalta. Dalmaso & Kuosmanen (2008) ovat todenneet, että reflektoidakseen ja saadakseen mahdollisuuden osallisuuden ja toimijuuden kokemukseen yksilön tulee saada siihen yhteisön tuki, palautetta, kokemuksia tekemiensä valintojen seurauksista sekä oman merkityksellisyyden, tarpeellisuuden ja vastuullisen toiminnan tunteita (Dalmaso & Kuosmanen 2008, 42–44). Mikäli toimintaan mukaan tuleva asiakas ei saa myönteistä, mukaansa tempaavaa vastaanottoa talliyhteisössä, hänen subjektivoitumisensa, voimaantumisen ja koko kuntoutumisprosessinsa on vaarassa siltä osin epäonnistua.

Koska masennuksen on tutkittu olevan yleisempää silloin, kun nuori ei saa positiivista palautetta kasvattajalta tai muulta turvalliselta aikuiselta, hänelle voi muodostua tunne siitä, ettei tule hyväksytyksi sellaisenaan. Vaatimukset häntä kohtaan ovat liian kovat ja nuori voi kokea syyllisyyden tunnetta. (Aaltonen ym. 2003, 260.) Asiakkaille suunnatun kyselymme perusteella parhaiksi asioiksi toiminnassa vastaajat ovat kertoneet kokeneensa turvallisen ympäristön, kuulumisen tunteen ja ymmärryksen, sekä 92 % vastaajista oli valinnut kokemukseen vaihtoehdon ”Sain tukea ja kannustusta”. Näin ollen myös meidän kyselymme vahvisti ajatusta, että sosiaalipedagoginen toiminta voi paikata lapsen ja nuoren kotoa puuttuvaa positiivista palautetta sekä turvallista ja luotettavaa kohtaamista ja näin ollen myös ehkäistä masennusta.

Ammattilaisten kyselyn vastauksissa nousi esiin kysymys eläinten olosuhteista ja eläintenoikeuksista sekä turvallisuuteen liittyvät asiat. Lipponen & Vehmaston (2021) mukaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajan koulutuksen käynyt ammattilainen on velvollinen täyttämään ja päivittämään toiminnastaan laatukäsikirjaa, joka todentaa laadun ja vaikuttavuuden toteutumisen ja jonka perusteella toiminnan on oltava vastuullisesti tuotettua. Vastuullisuus tarkoittaa, että asiakas (ja näin ollen myös hänet toimintaan ohjaava ammattilainen) voi luottaa toiminnan olevan laadukasta, eettisesti kestävää palvelua, jossa myös toimintaan käytettävän eläimen hyvinvoinnista ja oikeanlaisesta kouluttamisesta on huolehdittu. Myös eläimelle tyypillisistä käyttäytymistarpeista tulee olla laatukäsikirjan mukaan huolehdittu. (Lipponen & Vehmasto 2021, 9.)

Vuorovaikutus ja vastavuoroisuus ovat osa myönteisen tunnistamisen mallia, johon myös sosiaalipedagoginen hevostoiminta pohjaa ja ne tukevat tätä erilaisuutta kunnioittavaa ja arvostavaa ajattelua. (Nivala & Rynänen 2019, 167.) Ammattilaisille suunnatussa kyselyssä vastauksista nousi ennakoajatus sosiaalipedagogisen toiminnan olevan hevosen ja ihmisen yhteistyötä ja kontakti, jossa ihmiselle toimijana syntyy uudenlaisia kokemuksia, uuden oppimista sekä hevoselta, että toisilta ihmisiltä, kosketus omiin tunteisiin, kehollisiin oloihin sekä kehon tuntemuksiin. Toiminnan ajateltiin tuovan kehollista vahvistumista sekä tunteiden ja käyttäytymisen hallintaa. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan onkin todettu antavan väylän keskustelun avauksille ja luottamuksen syntymiselle. Koska hevosten elämästä löytyy paljon symboliikkaa ihmisten elämään, voi

hevosten toimintaa peilata ja asiakas tehdä omaan elämäänsä liittyviä havain-
toja (Kaarela 2005, 52–53).

Oman arviomme mukaan ammattilaiset saivat kyselyn kautta pohtia ja tuoda
esiin omia ajatuksiaan sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta. Kyselyssä oli
ammattilaisille suunnattu kysymyksenä: ” Koetko tarvitsevasi lisää tietoa sosiaa-
lipedagogisesta hevostoiminnasta?” Johon vastattiin, kieltävästi ja ” En enää”,
jonka perusteella ajatteleimme, että kysely osaltaan lisäsi siihen osallistuneiden
ammattilaisten tietoa ja jakoon menevä tuotoksena syntynyt esite omalta osal-
taan myös lisää ymmärrystä toiminnasta.

10.2 Luotettavuus ja eettisyys

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja
vastuunkanto. Kyseiset periaatteet pitävät sisällään tieteellisen tutkimuksen kri-
teerien mukaisten ja eettisesti kestävien tiedonhankinta-, tutkimus-, ja arviointi-
menetelmien käytön. Tutkimusaineistoja käsitellessä ja hallitessa tulee noudat-
taa tietosuojalainsäädäntöä, sekä salassapitoon ja vaitioloon liittyviä velvoitteita.
(Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11–14.)

Opinnäytetyössämme on laadullisen tutkimuksen piirteitä. Laadullisen tutkimuk-
sen luotettavuuden arviointi on tärkeä osa prosessia. Luotettavuuden arviointi
kohdistuu koko tutkimustyön prosessiin ja sen johdonmukaisuuteen. Johdonmu-
kaisuudella tarkoitetaan tutkittavan ilmiön tutkimusaineiston, analyysimenetel-
män- ja tavan sekä johtopäätösten teon kokonaisuutta. Opinnäytetyön aineiston
keräämisen prosessi, analyysimenetelmät sekä dokumentoinnin tavat ovat olen-
nainen osa prosessia. Luotettavuuden tulosten kannalta on tärkeä selvittää
suunnitelmavaiheesta lähtien, mikä on työn tehtävä, mikä on olennaista tietoa,
miten tietoa kerätään ja ketkä siihen osallistuvat sekä kuinka kerättyjä aineistoja
tulkitaan ja käsitellään. (Karjalainen, Kivirinta, Nylund, Valtonen, & Vesterinen
2020.)

Hyvän tieteellisen tutkimuksen ohjeisiin kuuluu myös, että tutkijat huomioivat
muiden tutkijoiden työt ja ottavat aiemmat saavutukset huomioon sekä

kunnioittavat muiden tekemää työtä ja viittaavat asianmukaisesti. Asiantuntija- ja arviointitehtävät tulee hoitaa läpinäkyvästi, perustellusti, luottamuksellisesti sekä hallintolain mukaiset esteellisyysäännökset huomioiden. Ideoihin, tutkimusaineistoihin ja tulkintoihin liittyviä tekijöiden ja hakijoiden oikeuksia tulee kunnioittaa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11–14.) Tiedonhankinnassa lähdeaineistoihin on suhtauduttava kriittisesti (Hirsjärvi & Sinivuori 2009, 113; Vilka 2003, 72).

Suunnittelimme, toteutimme ja dokumentoimme opinnäytetyömme toiminnan huolellisesti ja mahdollisuuksien mukaan avoimen tieteen periaatteita noudattaen. Olemme pyrkineet kuvaamaan opinnäytetyömme prosessia aikataulullisesti (liite 5) ja avata vaiheita tässä raportissa johdonmukaisesti. Luotettavuutta ja uskottavuutta olemme pyrkineet varmistamaan menetelmällisten valintojen kohdalla siten, että valittuja menetelmiä on perusteltu opinnäytetyömme kannalta ja oikean tiedon tuottamiseksi.

Kyselyt toteutimme anonymisti ja säilytimme vastaukset salasanoilla suojatuissa tiedostoissa ja vain sen aikaa, mikä oli opinnäytetyöprosessimme kannalta välttämätöntä. Lähdekriittisyyttä arvioimme lähteiden tarjoaman tiedon ajantasaisuudella, arvioimme kirjoittajien taustaa ja muodostunutta tietoa. Käyttämiemme teorialähteiden tiedot ovat samankaltaisia myös löytämiemme aiempien tutkimusten tulosten kanssa, joten meille vahvistui tieto, että käyttämämme lähteet ovat perusteltuja ja tarpeellisia.

Hyvän tieteellisen käytännön mukaan rahoitus tulisi hakea totuudenmukaisesti ja käyttää toiminnalle osoitettuja varoja sovitusti. Rahoituslähteet ja muut sidonnaisuudet tulee ilmoittaa tieteellisen toiminnan kumppaneille ja kohteille. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13–14.) Opinnäytetyössämme ei ollut ulkopuolista rahoitusta ja sen toteutuksesta syntyneet kulut kuten tiedonhankinta ja matkakulut esimerkiksi yritysvierailuista toimeksiantajan luona maksoimme itse.

Tieteellistä toimintaa varten on laadittava tarvittavat sopimukset ja lomakkeet osapuolten välille, sekä sovittava ennen aineiston keruuta aineistojen omistaja- ja käyttöoikeuksista, säilyttämisestä ja mahdollisesta avaamisesta. Myös tavoitteista, oikeuksista ja velvollisuuksista on osapuolten kesken sovittava. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13–14.) Teimme ennen opinnäytetyön

toteutusta toimeksiantosopimuksen, jossa on sovittu tarvittavista ehdoista, sekä keskustelimme toimeksiantajan kanssa työhön liittyvistä oikeuksista, periaatteista, vastuista ja velvollisuuksista.

Opinnäytetyössä on noudatettava ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita. Vastaajien turvallisuus ja terveys ei saa vaarantua. Tutkittavilta eli kyselyyn vastaajilta tai alaikäisen ollessa kysymyksessä heidän huoltajiltaan on hankittava tutkimuslupa. Kun tutkimus on ihmiseen kohdistuvaa, sen tulee perustua tutkittavan henkilön luottamukseen tutkijaan ja tieteeseen. Luottamukselle vaaditaan eettinen pohja, joka säilyy, kun tutkimuksiin osallistuvan ihmisarvoa ja oikeuksia kunnioitetaan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 13–14.) Lähetimme kyselyn toimeksiantajan kautta asiakkaiden huoltajille. Saatekirjeessä toimme esiin sen, että tämä kysely on suunnattu lapsille ja nuorille, jotka ovat asiakkaina sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa. Näin varmistimme, että asiakkaat eli lapset ja nuoret ymmärtävät kysymykset oikein ja huoltajat voivat yhdessä lasten ja nuorten kanssa käydä kysymykset läpi sekä ohjeistaa heitä kyselyn täyttämässä. Emme ole kuitenkaan voineet olla täysin varmoja, että vastaaja on ollut lapsi tai nuori, joten jatkoa ajatellen haastattelut kannattaisi tehdä itse.

Lupa tutkimukseen on hankittu kyselyiden kohdalla siten, että kyselyn saatekirjeessä on mainittu, että vastaamalla kyselyyn antaa suostuu vastausten käyttämiseen opinnäytetyössämme. Asiakkaille tarkoitetun kyselyn linkki on mennyt yli 18-vuotiaiden kohdalla suoraan asiakkaalle ja alaikäisten asiakkaiden kohdalla heidän huoltajilleen, näin on huolehdittu siitä, että kyselyyn vastaamiselle on huoltajan suostumus. Kyselyyn vastaajille kerroimme, mihin tuloksia käytetään ja että kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Tutkimusaineistoa käsitelimme asianmukaisesti huomioiden vastaajien tietosuojan sekä vaitiolovelvollisuuden. Valmiista raportista ei pysty identifioimaan yksittäisiä vastaajia sillä kysely tapahtui anonymisti. Säilytimme kerättyä aineistoa opinnäytetyömme tekemistä varten tarpeellisen ajan, jonka jälkeen luovutamme tiivistelmän kyselyaineistosta toimeksiantajalle ja hänen vastuulleen. Hävitimme kyselyn tietoja sisältävän tiedoston, kun tietoja oli käytetty esitteen toteutukseen.

Kuvat, joita esitteessä käytimme, tulivat toimeksiantajalta ja ne on kuvattu tussa toimintaympäristössä. Kuvia käytimme niin, että kukaan ei ole niistä

tunnistettavissa, lukuun ottamatta toimeksiantaja-yrittäjän kuvaa hänen henkilökohtaisen esittelynsä osalta. Tähän meillä oli erillinen lupa. Opinnäytetyösämme selvitimme eri näkökulmia asiakkaiden, ammattilaisten ja sosiaalipedagogisen hevostoiminnan palveluita tarjoavan toimeksiantajamme osalta.

10.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprojektimme vei aikaa reilun vuoden ja toteutimme sitä muiden opintojen ja sosiaalialan työn ohessa. Ammatillista kasvua tapahtui siis muualla muuallakin yhteydessä. Kiinnostuimme aiheesta jo opintojen aiemmassa vaiheessa. Tiedon syventäminen sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta sekä tämän opinnäytetyön tuoma sosiaalialan ammatillinen näkökulma aiheeseen ovat lisänneet ymmärrystämme tavoitteellisesta työskentelystä, palveluiden oikea-aikaisuudesta ja toiminnallisista menetelmistä. Ymmärryksemme on lisääntynyt myös siitä kuinka ammattilaisten vaihtuminen asiakkaita ohjattaessa saattaa muuttaa asiakkaiden ohjautumista heille soveltuvien palveluiden kuten kuntoutuksen piiriin. Edelleen ammattilaisten vaihtuessa tietoa katoaa, eikä esimerkiksi tiedetä, millä perusteella nuorelle voidaan tarjota kuntoutusmuodoksi sosiaalipedagogista hevostoimintaa. Niin ammattilaisten kuin asiakkaidenkin mielipiteet, kokemukset ja ajatukset olivat hyvin mielenkiintoisia.

Ammatillista kasvua tapahtui siltä osin, että seuraavissa projekteissa on huomioitavaa joustavasta aikataulusta sopiminen, mikäli se on mahdollista. Prosessina opinnäytetyö on syventänyt osaamistamme kehittämistyöstä, jonka koemme tarpeellisenä taitona myös tulevissa työtehtävissämme. Ammatillisena kasvuna koimme myös ymmärryksen lisääntymisen moniammatillisesta ja vuoropuheluna tapahtuvasta kehittämistyöstä ja sen mahdollisuuksista. Säännöllinen tiedonkeruu, arviointi sekä asiakkaan tunteiden ja koetun kokemuksen hyödyntäminen sosiaalialan palveluita tarjotessa auttavat sekä kohdentamaan palveluita oikea-aikaisesti oikealle kohderyhmälle ja ne ovat olennaisia osia rakenteellista ja systemaattista sosiaalityötä kehitettäessä. Tämän prosessin aikana projektimaisesta työskentelystä on tullut tarpeellista kokemusta sekä ymmärrystä arvioinnin ja jatkuvan keskustelun merkityksestä.

Vaikka parityönä toteutetun opinnäytetyön haasteena olikin yhteisen ajan löytäminen ja aikataulujen muutokset, koimme ammatillisena kasvuna myös epävarmuuden sietokyvyn kasvun ja että arvioinnin ja uudelleen suuntaamisen kautta projekti eteni ja lopulta valmistui. Aiheen rajaaminen juuri sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan oli meille suhteellisen helppoa toimeksiantajaa etsiessä ja edelleen toimeksiantajan löydyttyä sekä kehittämiskohteen tarkentumista poh-tiessa. Ammatilliseen kasvuun liittyen toteamme, että suunnitelmaamme oli helppo nojata myös prosessin aikana tehtävien rajausten kohdalla.

Tekemäämme opinnäytetyötä ja sen tuomaa tietoa voimme hyödyntää tulevai-suudessa esimerkiksi hakeutuessamme sosiaalipedagogiikan lisäkoulutukseen tai etsiessämme asiakkaille sopivia kuntoutusmuotoja. Opinnäytetyömme yhdis-tyi myös sosiaalialan kompetensseihin, jotka ovat nousseet meille näkyviksi niin opintojen, kuin sosiaalialan työelämämme kautta.

Kyselyiden tekemisestä opimme sen, että vaikka olimme laatineet ohjeistuksen asiakkaille lähetettyyn kyselyyn, emme voi kuitenkaan olla täysin varmoja, että juuri lapset ja nuoret ovat ne täyttäneet, joten jatkoa ajatellen kyselyt kannattaisi tehdä itse lasten ja nuorten kanssa varmistaaksemme, että juuri asiakkaat ovat vastanneet kysymyksiin.

10.4 Hyödynnettävyys ja jatkokehittämismahdollisuudet

Toimeksiantajalle laadittu esite on heidän hyödynnettävissään sellaisenaan sähköisenä versiona ja sen voi liittää esimerkiksi toimeksiantajan sähköpostin liitteeksi ja lähettää asiakkaita lähettävälle taholle. Lisäksi esitteen voi tulostaa seinälle suuremmassa koossa, kuten A3 -koossa ja saada näkyvyyttä toimeksi-antajan omassa talliympäristössä tai toimeksiantajan sopivaksi katsomassa pai-kassa. Esitteen voi tulostaa myös A4 -kokoisena, yksi- tai kaksipuoleisena ver-siona sekä kaksipuoleisena taittaa myös kolmiosaiseksi taskukoon esitteeksi. Esitteen painamisesta konkreettiseksi painotuotteeksi on sovittu, että toimeksi-antaja maksaa painokulut.

Toteutettujen kyselyiden ja saadun tiedon avulla toimeksiantaja voi myös muokata oman yrityksensä toimintaa. Kyselyiden vastauksista nousseet tiedot hyödyttävät yrittäjää talliympäristön kehittämisessä. Hän voi kiinnittää huomiota tallilla toimivien ihmisten keskinäiseen ilmapiiriin ja uusien asiakkaiden huomioimiseen sekä esimerkiksi turvallisuus- ja vastuukysymysten informointiin ammattilaisille ja asiakkaille. Asiakkailta kerätyt kokemukset ja koetut vaikutukset ovat tämän opinnäytetyön raportin myötä muidenkin sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoavien yritysten hyödynnettävissä palveluita tarjotessa ja kehittäessä. Myös ammattilaisilta kerätty tieto ja heidän ajatuksensa sosiaalipedagogisen hevostoiminnan käytöstä, ovat muidenkin alan toimijoiden hyödynnettävissä.

Huomasimme, että jo tietoperustasta nousseiden havaintojen, vaikutusten ja niiden tutkimustiedon syventäminen olisi mahdollista. Tietoa voisi syventää esimerkiksi toiminnan vaikutuksista lapsen tai nuoren tunne-, vuorovaikutus- ja sosiaalisten taitojen osalta. Toiminnan kehittämisen ja yksilölle suunnattavan mahdollisimman parhaan kuntoutuksen kannalta hevostoimintaa olisi tärkeää tutkia lisää ja tuottaa täsmällistä tietoa.

Koska asiakkaita sosiaalipedagogisen hevostoiminnan piiriin lähettävien tahojen tieto toiminnasta ja siitä kenelle sitä kannattaisi suositella, vaikuttaisi olevan vielä hyvin hajanaista, olisi tuon tiedon jakamisessa kehittämisen varaa. Se että juuri kyseisestä toiminnasta eniten hyötyvät ohjautuisivat tavoitteellisesti kuntoutusta järjestäville talleille, säästäisi resursseja ja toisi oikea-aikaista apua asiakkaille, jotka sitä tarvitsevat. Toiminnan periaatteiden tunnettavuuden lisääminen entisestään toisi ammattilaisille ohjatessa asiakkaita toimintaan varmuutta toiminnan luotettavuudesta, vastuista, eettisestä kestävyydestä ja sen monipuolisista vaikutuksista.

Jo nyt on aistittavissa hevostoiminnan kustannustehokkuus: se mielletään ennaltaehkäiseväksi, hyvinvointia lisääväksi, haasteiden kasvamista ja kasautumista estäväksi ja oikea-aikaisena hyvinkin tehokkaaksi terapeuttiseksi toiminnaksi. Yrittäjän kokemusten mukaan hevostoiminnassa mukana olleen nuoren kanssa syntyvä luottamuksellisuus ja keskusteluyhteys avaa mahdollisuuksia terapialle, psykiatriselle kuntoutumiselle ja ”murtaa muurin” auttaen nuorta ottamaan vastaan apua kuntoutuakseen. Näin ollen hevostoiminnan tuottamat

vaikutukset voivat säästää yhteiskunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia.

Lähteet

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. 2. Uudistettu painos. Porvoo: WSOY.
- Airaksinen, T., Vilkkä, H. & Kostamo, P. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Art House. Bookbeat. 4.4.2024.
- DalMaso R. & Kuosmanen V. 2008. Subjektiuden ja emansipaation edistäminen on 2000-luvun sosionomin sosiaalipedagogisen ammatin ja työn ydintä. Viinamäki L. (toim.) 14 puheenvuoroa sosionomien (AMK) asemasta Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.
- Duodecim. 2005. Laadullisen tutkimuksen arviointi. <https://www.duodecim-lehti.fi/duo94977> 8.4.2024.
- Friis, L., Eirola, R. & Mannonen, M. 2004. Lasten ja nuorten mielenterveystyö. Porvoo: WSOY.
- Hippolis. 2023. Hevosavusteinen toiminta. <https://www.hippolis.fi/hevosavusteinen-toiminta/> 4.4.2024
- Hirsjärvi, S. & Sinivuori, E. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hyvätti, N. 2005. Talliyhteisöstä potkua elämään – syrjäytyvä nuori talliyhteisössä. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.
- Jokiniemi, T. 2016. Talleilla ei vaan voi räjähtää - Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lasten ja nuorten kokemuksissa. <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201611163045.pdf>. Oulun yliopisto.
- Jyväskylän yliopisto. 2018. Kyselyiden analysointi. https://www.jyu.fi/digipalvelut/fi/ohjeet/korppi-ohjeet/kyselyt/kysely_analysointi 27.4.2024
- Järvikoski, A. & Härkäpää, K. 2011. Kuntoutuksen perusteet. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy. Luokanopettajan koulutus. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. 4.4.2024.
- Kaarela, J. 2005. ”Juokse sinä humma, kun taivas on tumma...” Sosiaalipedagoginen hevostoiminta lastensuojelun sosiaalityön avoimuuden tukitoimena. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.
- Kaimio, T. 2004. Hevosen kanssa. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Karjalainen, A. L., Kivirinta, M., Nylund, M., Valtonen, M., & Vesterinen, O. (toim.) 2020. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0. Diak opetus, 7. Diakonia-ammattikorkeakoulu. <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642> 10.2.2023.
- Kjälldman, R. 2005. Putosin koulutusta, nousin ratsaille-ratsastuspedagoginen lähestymistapa koulupudokkaiden yksityisopetuksessa. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.
- Koistinen, K. 2005. Hevostoiminta ehkäisemään lasten ja nuorten syrjäytymistä. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.

- Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Helsinki: Art House Oy.
- Kronqvist, E-L. & Pulkkinen, M-L. 2007. Kehityspsykologia. Helsinki: WSOY.
- Kuhanen, C., Oittinen, P., Kanerva, A., Seuri, T. & Schubert, C. 2012. Mielen-terveyshoitotyö. 1.–2. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Lastensuojelulaki 417/2007. 4.4.2024.
- Lipponen, M. & Vehmasto, E. 2019. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta: Sosiaalista kasvua, hyvinvointia ja kuntoutumista tukevia palveluita hevosavusteisesti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 78/2019. Luonnonvarakeskus. Helsinki. file:///C:/Users/win10/Downloads/luke-luobio_78_2019.pdf 4.4.2024.
- Lipponen, M. & Vehmasto, E. 2021. Soosiaalipedagogisen hevostoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Käsikirja. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/547760/Sosiaalipedagogisen_hevostoiminnan_tyokirja_2_painos.pdf?sequence=1&isAllowed=y 19.4.2024
- Luhtaniemi, T. 2005. Sosiaalipedagoginen hevostoimintaryhmä perheneuvola-psykologin asiakastyössä. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.
- Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus, Dialoginen asiakastyö, Helsinki: Edita Prima Oy. Ellibs e-kirjat. 4.4.2024.
- Nivala, E. & Ryyänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka: kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Gaudeamus Oy. Ellibs -ekirjat.
- Helsingin yliopisto. 2023. Miten toteutan arvioinnin. <https://teaching.helsinki.fi/ohjeet/artikkeli/erilaisia-arviointitapoja#paragraph-6546> 8.4.2024.
- Palola, L. 2011. Lastensuojelun asiakas ratsastusterapiassa. Mattila-Rautiainen S. (toim.) Ratsastusterapia. Juva: PS-Kustannus.
- Pulkkinen, L., Ahonen, T., & Ruoppila, I. (toim.). 2023. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-Kustannus. Ellibs -ekirjat.
- Raatikainen E., Rahikka A., Saarnio T. & Vepsä P. 2020. Ammattina sosionomi. Helsinki: Sanoma Pro Oy. Ellibs -ekirjat.
- Rokka, A. 2011. Hevonen, talli ja niiden tuomat mahdollisuudet ratsastusterapiassa. Mattila-Rautiainen S. (toim.) Ratsastusterapia. Juva: PS-Kustannus.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf> 31.3.2024.
- Schulman, A. 2005. Hevostaitoa tunteella -menetelmä sosiaalipedagogisen hevostoiminnan pohjana. Okulov S. & Koukkari K. (toim.) Ratsastuspedagogiikasta sosiaalipedagogiseksi hevostoiminnaksi: sosiaalipedagogisen hevostoiminnan perusteet ja sovellukset täydennyskoulutuksen kokemuksina. Kuopio: Kopijyvä.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. 15.4.2024.
- SOS-Lapsikylä. 2024. Lasten ja nuorten ennaltaehkäisevään työhön tarvitaan nyt mukaan kaikki aikuiset. <https://www.sos-lapsikyla.fi/blog/2023/05/08/lasten-ja-nuorten-ennaltaehkaisevaan-tyohon-tarvitaan-nyt-mukaan-kaikki-aikuiset/> 15.4.2024.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2023. Sosiaalinen kuntoutus. <https://stm.fi/sosiaalinen-kuntoutus> 31.3.2024.
- Tampereen yliopisto. 2023. Reflektiivinen osaaminen. https://peda.net/tuni/matkakirja/tiedekunnan_arvot_EDU/ro 31.3.2024.

- Tietoarkisto. 2023. Kyselylomakkeen laatiminen. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/> 28.3.2024.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y 28.3.2024.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf 31.3.2024.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Juva: PS-Kustannus. Ellibs e-kirjat. 31.3.2024.

Liite 1 Saatekirje kyselyyn, asiakkaat

Hei,

Olemme kolmannen vuoden sosionomiopiskelijat Laura ja Katariina. Toteutamme opinnäytetyönämme esitettä sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, joka on yksi käytetyistä menetelmistä sosiaali- ja terveysalalla asiakkaiden kuntoutuksessa. Kysely sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta on osa opinnäytetyötämme ja se on suunnattu sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa mukana olleille lapsille ja nuorille. Tarkoituksenamme on kyselyn avulla auttaa ohjaamaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan piiriin asiakkaita, joille toiminnasta olisi hyötyä sekä lisätä tarvittavaa tietoutta kyseisestä palvelusta sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia, vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu anonymisti. Vanhemman luvalla ja vastaamalla kyselyyn hyväksytte samalla, että antamianne vastauksia voidaan käyttää hyväksi opinnäytetyössämme.

Kysely on avoinna xx.xx.2023 saakka.

Säilytämme kyselyn vastaukset siihen asti, että olemme saaneet koottua niistä yhteenvedon.

Tässä linkki webropol kyselyyn:

Arvostaisimme suuresti vastauksianne!

Ystävällisin terveisin,

Laura Heiskanen ja Katariina Rissanen

Karelia amk

Liite 2

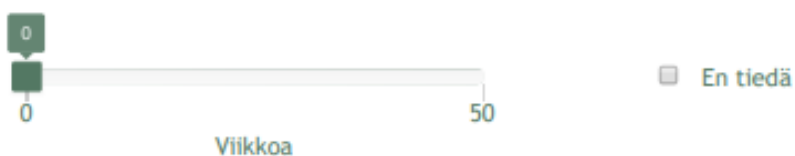
1. Vastaaajan ikä...

- 6-10 vuotta
- 11 - 15 vuotta
- 16 -18 vuotta
- enemmän kuin 18 vuotta

2. Onko sinulla aiempaa kokemusta hevosista tai tallitoiminnasta?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

3. Kuinka monen viikon ajan osallistuit sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan

4. Toimintakertoja sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa oli mielestäni

- Sopivasti
 Liian vähän
 Liian paljon

5. Koitko sosiaalipedagogisen hevostoiminnan tuoneen muutosta kohdallasi?

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

6. Miten/minkälaisissa asioissa olet huomannut muutosta?

6. Miten/minkälaisissa asioissa olet huomannut muutosta?

7. Mikä oli isoin asia kohdallasi, mihin sait apua, tukea tai helpotusta?

8. Mitkä asiat kuvaavat ajatuksiasi ja kokemuksiasi sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta? Voit valita useita vaihtoehtoja, kuvata tarkemmin tai kertoa itse!

- Toiminnan sisältö oli minulle mieleistä
 - Koin onnistumisen tunteita
 - Koin epäonnistumisen tunteita
 - Koin uudenlaisia tunteita
 - Sain tukea ja kannustusta
 - En saanut tukea tai kannustusta
 - Sain tarpeeksi aikaa toiminnassa
 - Sain uusia ystäviä, kavereita tai tuttuja
 - Sain palautetta toiminnastani
 - Tiesin, mitkä toiminnan tavoitteet olivat kohdallani
 - Koin toiminnassa vuorovaikutusta hevosten kanssa
 - Omia ajatuksia kokemuksistasi toiminnassa
-

9. Vastasit, että koit vuorovaikutuksellista toimintaa hevosien kanssa, mitä tunteita se sinussa herätti? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Pelkoa
- Kunnioitusta
- Hyvänolontunnetta
- Onnistumista
- Epäonnistumista
- Voimaantumista
- Pärjävyyttä
- Epävarmuutta
- Iloa
- Tyytyväisyyttä
- Hyväksyntää
- Ystävyyttä
- Jotain muuta, mitä _____

10. Toimivassa talliympäristössä on riittävä siisteys ja järjestys, tilaa toimia, sekä selkeät ohjeet, jotka löytyvät helposti.

Turvallisuus tallilla merkitsee toimintatapojen, ohjeiden ja sääntöjen, sekä siellä toimivien ihmisten luomaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta. Fyysinen turvallisuus tarjoaa turvallisen sekä terveellisen ympäristön toimia, sekä estää tapaturmia ja loukkaantumisia. Psyykinen turvallisuus kunnioittaa asiakasta yksilönä, mahdollistaa kielteistenkin tunteiden ilmaisun ja tarjoaa luotettavan sekä turvallisen aikuisen tuen toiminnan aikana. Sosiaalinen turvallisuus liittyy osallisuuteen, osallistumiseen sekä vuorovaikutukseen talliympäristössä.

Valitse väitteisiin sinulle sopiva vastausvaihtoehto

1 = Täysin samaa mieltä, 2 = Jonkin verran samaa mieltä, 3 = En osaa sanoa, 4 = Jonkin verran eri mieltä, 5 = Täysin eri mieltä

	1	2	3	4	5
Koin talliympäristön viihtyisänä	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Minut otettiin talliympäristössä vastaan hyvin	☐	☐	☐	☐	☐
Talliympäristössä oli riittävästi tilaa toimia	☐	☐	☐	☐	☐
Talliympäristö tarjosi minulle monipuolista tekemistä	☐	☐	☐	☐	☐
Tallilla toimivat aikuiset loivat turvallisen ilmapiirin	☐	☐	☐	☐	☐
Tallin toimintatavat, säännöt ja ohjeet olivat mielestäni selkeitä ja loivat fyysisen turvallisuuden tunnetta	☐	☐	☐	☐	☐
Koin, että uskalsin näyttää tallilla kielteisiä tunteita	☐	☐	☐	☐	☐
Koin, että uskalsin näyttää tallilla positiivisia tunteita	☐	☐	☐	☐	☐
Tallin ilmapiiri ja siellä toimivat ihmiset loivat yhteenkuuluvuuden tunnetta	☐	☐	☐	☐	☐

11. Mikä on ollut mielestäsi parasta sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa? Kerro omin sanoin!

12. Mitä muuttaisit tai kehittäisit vielä oman kokemuksesi mukaan sosiaalipedagogisessa hevostoiminnassa? Kuvaile omin sanoin!

Liite 3, Saatekirje kyselyyn, asiakkaita lähettävät tahot

Hei,

Olemme kolmannen vuoden sosionomiopiskelijat Laura ja Katariina. Toteutamme opinnäytetyönämme esitettä sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, joka on yksi käytetyistä menetelmistä sosiaali- ja terveysalalla asiakkaiden kuntoutuksessa. Kysely sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta on osa opinnäytetyötämme ja se on suunnattu lapsia ja nuoria kyseiseen toimintaan ohjaaville yksiköille. Tarkoituksenamme on kyselyn avulla auttaa ohjaamaan sosiaalipedagogisen hevostoiminnan piiriin asiakkaita, joille toiminnasta olisi hyötyä sekä lisätä tarvittavaa tietoutta kyseisestä palvelusta sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille.

Kyselyyn vastaaminen vie noin 5 minuuttia, vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu anonyymisti.

Kysely on avoinna xx.xx.2023 saakka.

Säilytämme kyselyn vastaukset siihen asti, että olemme saaneet koottua niistä yhteenvedon.

Tässä linkki webropol kyselyyn:

<https://link.webpolsurveys.com/S/E8CEF48F6D0D015C>

Arvostaisimme suuresti vastauksianne!

Ystävällisin terveisin,

Laura Heiskanen ja Katariina Rissanen

Karelia amk

Liite 4 Kysely asiakkaita lähettävät tahot

KARELIA AMMATTIKORSEKOUKU
KARELIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kysely Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta ammattilaisille

Hei ammattilaiset!

Tämä kysely liittyy Karelia -ammattikorkeakouusta tehtävään agnolitytyöhönnne Sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta.

Yhteisöllä tähän kyselyyn, antaa tällaisi suostumisen oheen, että käytämme saatuja tietoja tutkimukseen. Kyselyyn vastaaminen tapahtuu anonyymisti, eikä sido sinua mitenkään. Heikötöntejät käsitellään luottamuksellisesti, ks. Karelia-ammattikorkeakoulun tietosuojapolitiikka.

(https://karelia.fi/asiakaspalvelu/ohje/luottamuksen_turvallisuus_ja_tietosuojapolitiikka)
(https://karelia.fi/asiakaspalvelu/ohje/luottamuksen_turvallisuus_ja_tietosuojapolitiikka)

1. Edustamaasi organisaatio, valitse

- Olen vapaa-työvoimastamme
 Pohjois-Savon työvoimastamme
 Yksityinen sosiaal- ja/tai terveyspalveluyrittäjä
 Jokin muu, mikä? _____

2. Kuinka kauan olet työskennellyt tämän hetkessä tytähtövässä?

- alle 1 vuoden
 1-2 vuotta
 2-5 vuotta
 yli 5 vuotta

3. Sosiaalipedagoginen hevostoiminta on minulle käsitteenä tuttu

- Kyllä
 Ei

4. Olet joskus ohjannut asiakkaasi sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan

- Kyllä
 Ei
 Ei osaa sanoa

6. Tiedän/jatteen, että sosiaalipedagoginen hevostoiminta sisältää:

- yhdessä saatut tavoitteet
 yksilötyöskentelyä
 ryhmätyöskentelyä
 fyysisiä tekemisiä
 tavoitteiden arviointia
 omien voimavarojen tunnistamista ja vahvistamista
 tunnetilatyöskentelyä
 päivittäisen rytmin havainnointia ja harjoittelua
 jokin muuta, mikä? _____

7. Minkälaisien asioiden ajattelet olevan esteenä omien asiakkaidesi (tai asiakkaiden yleisesti) osallistumiselle sosiaalipedagogiseen hevostoihmintaan?

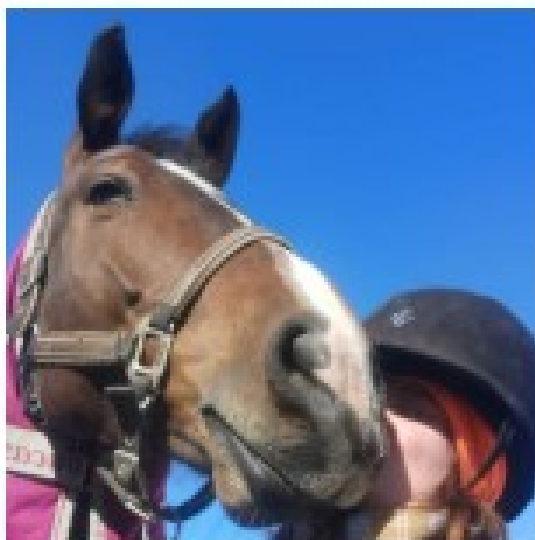
- Hevos-Äänäenergia
 Heikot
 Fyysiset rajoitteet
 Psyykkiset rajoitteet
 Sosiaaliset rajoitteet
 Fyysinen ajansi (kulkemisen mahdollisuus)
 Taloudelliset resurssit
 Jokin muu, mikä?

8. Jos asiakas osallistuu sosiaalipedagogiseen hevostoihmintaan yhden kerran viikossa, minkä pituiseksi ajattelet asiakassuhteen kestävän?

9. Kuinka tärkeinä omien kokemusten ja tiedon kautta näet sosiaalipedagogisen hevostoihminnan muiden lasten ja nuorten hyvinvointia tukavien, kuntouttavien tai ennaltaehkäisevien toimintojen tai vastaavien palveluiden rinnalla?

Valinta asteikolla: 0 ei yhtään tärkeä, 10 erittäin tärkeä.

10. Keskite tarvitseksi lisää tietoa sosiaalipedagogisesta hevostoihminnasta? Kerroisitko, mikä toiminnassa herättää kiinnostusta tai pohdittavaa?

Liite 5 Opinnäytetyön prosessin toteutuminen

